NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

National Library
Bibliothèque nationale
AUG 2 1978
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada ✪ Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.
Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.
Kiriposti lisa Kanadas: 1 a. $13.50, 6 k. $6.75. Kiri- ja lennuposti lisa USA-s: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Lennuposti lisa Ülemeremaadesse: 1 a. $20.80, 6 k. $10.40.
Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.
Üksiknumber @ .40 ¢.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ✪ Tel. 466-0951

— ★ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ★ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 29 (1484) 1978 NELJAPÄEVAL, 20. JUULIL — THURSDAY, JULY 20 XXIX aastakäik

MAAILMALAAGER 800 OSAVÕTJAGA

LAKEWOOD (M.E.) — KOGUJA II — vaba maailma eesti skautliku nooruse suurlaager, kus lõpetamise eel oli üle 800 osavõtja, õnnestus sisuliselt hästi. 350 telgiga metsaasulas oli 7 suviselt ilusat ja 2 halli, kohati vihmasegast päeva. Lipuväljakul lehvisid Eesti, USA, Kanada, Rootsi ja Lääne-Saksa värvid, puudus Soome, kust oli ka saabunud paar eesti-soome noort.

„Koguja II" esindusüksuste esindussalgad asetavad pärja Leedu vabaduse eest langenute mälestussambale Lakewoodi kalmistul.

Viimasel nädalalõpul rikastus maailmalaager, millest reportaashi andis ka TV ja ameerika press, viimane ümbruses isegi üsna ulatuslikult, ikestatud rahvaste skautlike noorte esindustega, kus olid lätlased, leedulased, ungarlased j.t. Ettenähtud laagri tegevuskava viidi üldjoontes takistamatult läbi. Noored viidi vahepeal ka Atlandi ookeani randa ujuma. Suurt rõhku asetati skautliku-gaidliku tegevuse kõrval rahvuslikele ja sportlikele üritustele. Lõpetamise nädalalõpul pidurdasid hoovihma sagarad vast mõnevõrra küll laagri suurt kulminatsioonijõudu, ent seevastu noorte ja nende juhtide nägudes peegeldus nende endi sisemine rahulolu, vaimustus ja heameel Järvemetsa laagri valgel liival ja madalate mändide all veedetud eesti noorte ülemaailmseist ja toredaist sõpruspäevadest.

Juba laagri avapäeval oli kohal üle 700 noore.

Kanadast ühistranspordiga tulnud olid sõidus olnud läbi öö, saabusid aga heas meeleolus. Kennedy lennuvälja koormatuse tõttu pidid aga Rootsist lennukiga tulnud tiirutama pea tund aega New Yorgi taeva all, mille kestel õpiti läbi lennukiakende all olevat linna tundma, seni kui tuli maandumisluba.

Kusagil oli kaduma länud nende lippude pakk. Lend ise oli kestnud 8 tundi ja nad toimetati bussidega saabunud ööks Lakewoodi Eesti Majja, kust järgmisel hommikul siirduti laagri. Pärastlõunal oli juba avaparaad USA ja Kanada malevate orkestrihelidel. Kohal olid laagri auvanem peakonsul E. Jaakson, peaskaut J. Lepp, peagaid H. Kuutma, laagrijuht L. Milles, laagri vanem H. Verder, Rahvuskomitee esimees J. Simonson j.t., kellede eest üksused mööda marssisid laagrikomandandi n.skm. M. Siebergi juhtimisel. Rahvuskomitee esimees andis avatseremoonial üle ka USA Kongressihoonel lehvinud USA lipu, mis heisati. Noortesõber, ehitusettevõtja R. Morgen oli püstitanud nägusa terava katusega laagri postkontori hoone, kus oli avapäeval palju külastajaid. Viimaste hulgas ka kõrgemaid postiametnikke, kes olid laagripostkontori hoonest ja kõigest seal toimunust vaimustatud. USA eestlaskond oli annetanud laagrile rahas ligi 12.000 dollarit ja paljud üksikisikud teinud muid väärtuslikke annetusi, töid jne.

Üheks algupärasemaks ja suureks sündmuseks kujunes teisel päeval pärast II maailmasõda lahinguis langenud eesti noorte mälestussamba avamine, millele elas koos laagriga kaasa tuhandepealine hulk.

Teenisid vaimulikud ja peakõne pidas inglise ja eesti keeles kolonel Aleksander Einseln Pentagonist. Aktust juhtis ja oli teadustajaks major Tõnu Parming, pärjad asetati sambale USA armeelt ja eriüksustelt kol. ltn. E. Bra'lt Fort Braggist, eesti ja soome sõjaveteranidelt ja

Kanada eesti skautide maleva esindusüksus marsib Maailmalaager „Koguja II" avamisele.

BALTI VABADUSVÕITLEJALE MÕISTETI 10 AASTAT

Nõukogude kohus määras leedulasest dissidendile Viktoras Petkusele 10 aastat vangistust Helsingi inimõiguste grupist Leedu esindajana osavõtmise eest. Teates, mis saabus telefoni teel Leedu pealinnast Vilniusest märgitakse, et grupp kuhu Viktoras Petkus kuulus olevat tegelnud Nõukogudevastase propagandaga. Kohtuotsus olnud, et 3 aastat tuleb istuda vanglas ja 7 aastat vangilaagris. Lisaks sellele tuleb V. Petkusel viibida veel 5 aastat asumisel Siberis. „Toronto Stari" teates üteldakse, et V. Petkus on 49. aastane ja ta kuulub praegu kohtu all oleva kolme süüdlase hulka, kelledeks on Aleksander Ginzburg Moskvast ja Anatoli Scharanski.

Viktoras Petkuse asjas kuulati mitu korda üle ka Eesti dissidente Mart Niklust ja Enn Tartot. Ilmselt oli Viktoras Petkus üks Balti Ülemkomitee leedu esindajatest ja teda süüdistati kokkusaamises eestlaste, eriti M. Nikluse E. Tarto ja lätlase Viktoras Kalnishiga. Ülekuulamisel esineb veel eestlase Erik Udami nimi.

Kohtus püüti vaikida sellest, et Viktoras Petkuse peasüüks oli, et ta kuulus leedulaste sellesse gruppi, kes nõudsid vabadust Leedule, Lätile ja Eestile.

Seega Viktoras Petkus kuulub tegelikult Mati Kiirendi, Kalju Mätliku ja Artjom Juskevitsi ning Sergei Soldatovi gruppi. Kuid nagu Enn Tarto ja Mart Niklus väidavad on KGB uurijad püüdnud teda süüdistada ka vägistamises ja homoseksuaalsuses, et teda avalikkuse ees mustata ja teotada.

SCHARANSKI JA GINZBURGI PROTSESS LÖÖB LAINEID

Juudisoost dissidentide Anatoli Scharanski ja Aleksander Ginzburgi kohtuasjad löövad suuri laineid. USA president J. Carter andis selles asjas jutuajamise ja märkis avalikult, et süüdistus nagu olnuks Anatoli Scharanski CIA agent on vale.

Ajakirjanik, kellele andmete andmises A. Scharanskit süüdistatakse, on USA-s ja tegemist on kõige süütuma informatisooniga. President J. Carter mõistis sellega seoses rangelt hukka N. Liidu kohtusüsteemi.

Kuid need kohtuasjad lõid ka Kanadas laineid. Ontario peaminister W. Davis avaldas pika ja põhjaliku esildise Ottawa N. Liidu saatkonnale. Välisminister Don Jamieson pakkus A. Scharanskile Kanadas maapagu ja avaldas lõpuks lootust, et see protsess ei riku Kanada ja N. Liidu häid vahekordi.

Seoses sellega toimus erilise A. Scharanski komitee poolt möödunud kolmapäeval Ontario parlamendihoone ees demonstratsioon, mille oli korraldanud Juudi Kongress ja kus esinesid kõnedega P. Gievens, W. Davis ja mitmed teised. Kohal olid Liidu parlamendiliige Robert Kaplan, Ontario parlamendiliige D. Ratenberg, haridusminister Welss jt.

Sellel demonstratsioonil räägiti ainult N. Liidu juutidest ja neile tehtud ülekohtust ning märgiti, et juudid vabas maailmas mõistavad praeguse N. Liidu kohtu ja õigusemõistmise süsteemi rangelt hukka. Märgiti ka, et Torontos on üle 30 A. Scharanski sugulase. Toonitati, et see kohtumõistmine on kõige suuremas vastuolus Helsingis N. Liidu poolt allakirjutatud kokkuleppega, kus lubati inimõigusi kõigile N. Liidu kodanikele. Protestimiitingu ajal sai teatavaks, et A. Ginzburgile mõistis kohus Kaluugas 8 aastat vangistust. Kõnelejad toonitasid, et kõikidel N. Liidu juutidel peab olema õigus minna igal ajal Iisraeli, kui nad seda soovivad.

KÕIK SOOVIJAD EI PÄÄSE TALLINNA PURJETAMA

STOCKHOLM (EPL) — Tallinnas toimub augustikuus Balti regatt, millest kõik olümpiaadil a. 1980 võistelda kavatsevad purjetajad üle kogu maailma soovivad osa võtta, et tutvuda Tallinnaga kui olümpiasadamaga. Venelased on kutsunud ainult 12 riiki Balti regatile, mis on tekitanud pahameeletormi maailma purjetajate hulgas, jutustab inglise suurleht „The Daily Telegraph". Leht pealkirjastab: „Moskva purjetab torm'sisse regatikutsetega". Rahvusvaheline purjetamisunioon Londonis on ähvardanud, et see loobub olümpiaadi korraldamast, kui venelased jätkavad oma saboteerimisega ja küsimustele mittevastamisega.

Balti regatile kutsutud riikidest on kaheksal (nende hugas ka Inglismaa) lubatud tulla ainult 4—8 mehega. See on kutsunud kõikjal esile ägedaid proteste, sest Balti regatti peetakse tähtsaks ettevalmistuseks olümpiaadile. On tavaks, et olümpiaadist osavõtjad võtavad osa ka tavalisest regatist, et purjetusoludega tutvuda. Tallinn on purjetussadamana paljudele tundmatu. Väga teravale järelpärimisele on lõpuks Moskvast vastatud, et 25 riiki võivad osa võtta regatist. Paljud riigid olevat esitanud rohkem osavõtjaid, kui varem lubatud. Olevat ka raskusi olümpiaadi ehitustega.

Riigid, kelle purjetajaid pole regatile kutsutud, räägivad juba ebaõiglusest olümpiaadil.

Osa võtta ei saavat Uus-Meremaa (kes peab spordisuhteid L.-Aafrikaga), Iisrael (arvatavasti Lähis-Ida konflikti pärast), Iirimaa (Eire) ja Belgia (põhjus teadmata).

Austraalia on saatnud juba teele 35-mehelise meeskonna, aga lubatud on ainult neli meest. Hispaania, Holland, Norra ja Taani saavad osa võtta ainult neija mehega, Inglismaa ja USA kaheksaga.

Kõige rohkem osavõtjaid regatist on lubatud Soomele (30), Lääne-Saksamaale (23) Prantsusmaale (20) ja Kanadale (12).

Kokku on rahvusvahelises purjespordiliidus 74 liiget.

Protesti-demonstratsioon Viktoras Petkuse raske karistuse pärast

Leedu Ühiskond Kanadas korraldab neljapäeval, 20. juulil kell 7 õ. Toronto. Raekoja. ees. protestidemonstratsiooni juhtivale leedu dissidendile Viktoras Petkusele Leedus mõistetud raske karistuse pärast. Viktoras Petkusele määrati Vilniuses peetud kohtuprotsessil 10 aastat vangistust ja 5 aastat sundasumist. V. Petkusel oli ühendusi ka eestlastega, kelledelt taheti välja pressida tunnistusi tema vastu.

V. Petkuse kaitseks Torontos korraldataval protesti demonstratsioonil on üheks kõnelejaks Ontario ombudsman Arthur Maloney, kes alles hiljuti Venemaad külastas. Protestidemonstratsioonist palutakse ka eestlasi osa võtta.

J. Carter vaatas Berliini häbimüüri

Nagu omal ajal N. Liidu ja USA vahekordade kriitilisel momendil kadunud president J. F. Kennedy viibis Berliini müüril ja kinnitas berliinlastele, et USA kaitseb Lääne-Berliini, nii viibis Euroopas konverentsil olles ka president J. Carter Berliini nn. häbimüüril ja kinnitas, et USA kaitseb Berliini, nagu oma territooriumi N. Liidu rünnaku vastu. J. Carter kinnitas korduvalt ajakirjanikele, et USA teeb kõik, mis võimalik, et kergendada juudi dissidentide A. Scharanski ja A. Ginzburgi saatust. Esimesele mõistis kohus 13 aastat vangistust. Oli juttu sellest, et USA kasutab kahte N. Liidu spiooni, nende hulgas endise Viljandi massmõrvari poega Valdek Engerit, et vahetada välja praegu süüdi mõistetud dissidente.

ANDREW YOUNGI JALGEALUNE TULINE

Kontroversiaalse USA Liitunud Rahvaste Organisatsiooni saadiku A. Youngi jalgealune läheb ikka tulisemaks. Tuletatakse meelde, et ta oma kommuniste ja Moskvat soosivate väljendustega teotab ainult oma riiki USA-d ja, aitab USA vastaseid. Seoses dissidentide Scharanski, Ginzburgi, Petkuse jt. süüdi mõistmisega, ütles mustanahaline Anderw Young, et ka USA-s olevat sadu poliitilisi vange. Ta väidab, et kõik Rodeesia massmõrvad olevat sooritatud valitsuse poolt. Omal ajal ta märkis, et kuubalased ja nende mõrvabrigaadid olevat stabiliseerinud olukorda Aafrikas.

Üteldakse, et president J. Carteril on viimane aeg oma LRO saadiku vallandamiseks.

T. E. AIANDUSKLUBI

korraldab väljasõidu pühapäeval, 20 augustil '78 A. Haavaniidu puukooli „Springmount" — Owen Sound. Palume kõiki, kes huvitatud registreerida tel. 425-4478 või 482-6602 enne 9. augusti 1978.

Kõik teretulnud!

KOGUJA II laagrilt. (Üksikasjalisemalt maailmalaagrist veel järgmistes numbrites.)

ERAKORDSED JA AINULAADSED RAHVAPIDUSTUSED

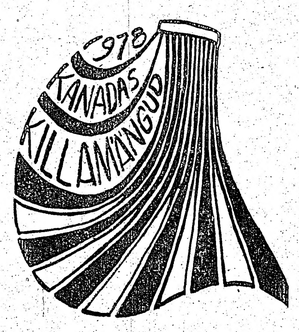

KILLAMÄNGUD

LAUPÄEVAL, 29. JUULIL 1978
MOONSTONE, ONTARIO

— Rikkalik einelaud — Soojad ja külmad joogid —

Kell 10.30 e.l. — Eesti etnograafiline näitus, Tallinna Peapostkontor ja kohvik „Kultas" avavad uksed.

Kell 1 p.l. Killamängude avamine. Palvus, piiskop Karl Raudsepp. Avamine, Km. esimees Robert Kreem ja Jõekääru noored. Sõnum vabalt Toompealt, aupeakonsul Ilmar Heinsoo. Peokõne, Esto '80 esim. Richard Norvell. Estonia orkester.

Kell 2 p.l. Külaskäik Eesti maakondadesse ja nende tutvustamised.

Kell 7 p.l. Rahvamängud Vabadusväljakul; Killamängude tule süütamine. Kaastegevad: Ellen Parve-Valdsaar, eesti skautlikud noored Rootsist, Toronto Eesti Vanemgaidide koor, „Kungla" rahvatantsijad, Jõekääru suvekodu kasvandikud, „Kandle" grupp, „Säde" trio, akordionide orkester, T.E. Meeskoor jt. Üldjuht T. Metsala.

Kell 9 p.l. — Tants Tallinnas, mängib Georg Iltali kapell.

PÄÄSMED: — $5 00; õpilastele (12—18-a.) $3.00; lapsed tasuta.

Bussid Toronto Eesti Majast ja Eesti Kodust väljuvad kell 10.30 e.l. Tagasi kell 10.30 p.l. Hind $3.50 Registreerida EAK äris (461-1344) või Eesti Kodu juhatusele.

SUVEPUHKUS JA MUUTUNUD MÕTTED

Jaanipäev on möödas ja suvi läheb päev päevalt taganemise rada. Ometi on jäänud küllalt veel sumedaid suvepäevi kas linna tagaaias töötamiseks või Kanada järverandadel veetmiseks koos selle juurde kuuluvaga päikesesäras ja siniste vete taustal. Suvi ja loodus on rahu leidmiseks iseendas, et siis karastatud närvidega töökohale või pikkadele talvekuudele vastu minna.

Kuid suve algus on minevikus toonud ka ühiskondlikku rahutust, kui ainult meenutada, et esimene maailmasõda algas 14. juunil ja teise maailmasõja pinge rippus tiinelt õhus 1939. a. kevadkuudel. Korea sõda puhkes siis, kui pidasime oma Ontario eestlaste suvepäeva, s.o. suve algul. Mitmed poliitilised pinevused vahepealsetel aegadel on süvenenud suvekuudel ja on nõudnud inimkonna närvidelt osa.

Tänapäeva suvitajale on häireid lisandunud teisigi, kui mõtelda ainult roiskunud vetele, mürgitatud kaladele ja kõrgetele maksudele Maksukoorma all oleme oma väljamakstud suvilas nagu riigirentnikud, kes maksavad maksuannust ulatusest, mis annulleerib omakapitali investeeringu, rääkimata kapitali protsendist. Kui seda suvilat ei oleks, laekuksid interessid, mille arvel koos ärajäänud maksudega on võimalik igasugust puhkusevõimalust üürida. Koos sellega langeb ära oma suvila eest hoolitsemine, remondid, värvimised ja korrastamine.

Niisiis ei istu suvilaomanik enam endiselt oma järverannas rahus ja puhkuses, vaid mõtleb uute suvemurede üle, milliseid vanasti ei olnud. Kuid see ei ole kõik. Näiteks istuvad sadanded ja tuhanded suvitajad Bruce poolsaarel kahe aatomjõujaama vahetus läheduses. Paljuks kanatab järvevesi nende jõujaamade mürgituse all, sellest veel ei räägita. Küll räägitakse radiatsiooniohust nende jõujaamade „lekkimise" puhul, nagu seda on juhtunud Pickeringi jõujaamaga korduvalt.

Selgub, et Douglas Point ja Bruce jõujaamade korpused ei ole täissurve kindlad ja sellepärast on nende väljalaske kapatsiteeti vähendatud 75 protsendile. Sellest võib ainult ühte välja lugeda: 100-protsendilisele kapatsiteedile mõeldud jõujaamad on julgestuse mõttes alakonstrueeritud ja nende opereerimine vajab ettevaatust. On ka öeldud, et nendest jõujaamadest väljapääsev radiatsioon on surmav vahetule lähedusele 2—3 päeva jooksul ja kaugematele rajoonidele pikema aja jooksul.

Kuid suvemõtteid on ka teistsuguseid ja need kuuluvad samade liikide hulka. Tähtede imetleja suveöö tumedal taustal võib eksimatult näha teisi sätendusi, mis liiguvad ja ei ole tähed. Need on inimese poolt ilmaruumi paisatud satelliidid ja üks osa neist on sõjalise tähtsusega. Asjatundjad ennustavad, et tuleviku õhuruum ja laotus tagapool seda on kujunemas suurimaks võitlusväljaks, mis praegu veel inimese poolt laostamata. Milleks muuks on venelastel juba olemas hävitaja satelliitide süsteem.

Rahvusvahelised lepped ei ole suutnud takistada sarnase süsteemi väljaehitamist operatiivolukorda. Vihjates venelaste võimetele sellel alal, ütles USA kaitseminister Harold Brown hiljuti: „venelaste võimete juures selle relvaliigi alal, ei ole USA-le jäetud palju võimalusi". USA ongi sõlminud lepingu samasuguse hävitaja sateliidi ehitamiseks.

Tõenäolikult saavad tuleviku suveöö taevast ehtima hoopis teistsugused valguskehad, kui praegu. Kuid need on tuleviku suveöö nähted ja inimese terveks omaduseks on olukordi võtta tõsiselt alles siis, kui need tekivad. Seepärast jäävad ka käesoleva suve päevad ja -ööd endiselt nauditavaks ja rahustavaks ja seepärast on võimalus ka meie lugejaile soovida parimat suvepuhkust ja tervise kogumist mõne kuu pärast järgnevate talvekuude võitmiseks.

V

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage TORONTO EESTI ÜHISPANGA madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD ..... **9.75% aastas**
Intressid arvestatakse veerandaasta viisi — laenud on lahtised

PERSONAALLAENUD ..... **10.2% aastas**

Personaallaenud on laenuvõtja surma ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000.00 ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD

„HOIDKEM ALLES OMA EMAKEEL!"

Kokkuvõte Malle Laansoo kõnest Jõekääru Laste Suvekodu 25. aastapäeva aktusel

Veerandsada aastat! Siia aega mahub siin Jõekäärul pea kolm generatsiooni . . . Need, kes Jõekääru ehitasid ja nüüd on vanaisad ja vanaemad. Need, kes algaastatel lastena siin oma suvevaheaegadel olid ja nüüd täisealised ja ise lastevanemad on, ning lõpuks nende lapsed või nendega samaealised, kes nüüd Jõekäärul oma suvesid veedavad.

Jõekääru polnud mitte kahekümneviie aasta eest selline, nagu seda praegu näete . . . See kõik algas, kui 1953. a. kevadel kolm ideelist lastevanemat, hrd. Kõva, Schaer ja Varep selle koha oma säästusummadega ostsid ning ta üle andsid T.E.S. Naissektsioonile majandamiseks. Tingimusega, et nim. organisatsioon muutuks juriidiliselt iseseisvaks ning võtaks oma ülesandeks eesti lastele eestikeelse ja -meelse suvekodu korraldamise. Tol ajal oli Jõekääru ainult unarusse jäänud jäätmaa talu. Hoonetest oli tarvitamis kõlbuline ainult see pisikene kahekordne ehitus, mis mahutab nüüd köögi perenaiste magamisruumid ja suvekodu kontori. Kõik teised hooned puudusid. Jõesäng oli uhtpuudest umbes — kunagi veskitamm kokku varisenud ja seetõttu vesi madal, otsides omale teed ta voolu tõkestavate surnud puutüvede ja risu vahelt. Ei olnud siis ka neid tasaseid rohetavaid väljakuid, ei lõhnavat männimetsa, ei teid ega radu. Oli kunagise talu kõrvalhoonete varemed, päikesest pruuniks kõrbenud liivane pinnas, mis näis ainult sigitavat näljaseid ritsikaid ja rohutirtse ning siin ja seal mõne üksiku elupuu puhma.

Kuid 25 aastat tagasi seda kõiki nagu ei tähtud.

Nähti, et jõeveersete hiigeljalakate alla saab kunagi park. Nähti, et need liivased väljakud on ideaalsed mängualad ja et põhiliselt pole siin midagi, mida hea tahe ja sihikindel töö ja kokkukuuluvus muuta ei saaks.

Ja nii algas töö, mis on kestnud lakkamatult tänase päevani. Esialgset raha häda aitas leevendada annetused, suvituskruntide müük ning paljude lastevanemate tasuta tööjõud. Kui palju indu, ühistöötahet ja ühise sihi poole püüdmist siin on ilmnenud! Talgude korras kerkisid enne esimest tegevushooaega mõne nädala jooksul kaks taret. Hoolimata kapitali nappusest, ehitusmaterjali vähesusest ja hoolimata ka sellest, et enamikul talgulistel puudusid autod kohale sõiduks. Kuid ühtekuuluvustunne oli tugev, ning ühine siht aitas võita raskusi nii tol esimesel kui ka järgnevail aegadel . . .

Näete, kuidas Jõekääru on muutunud selle 25 aasta jooksul. Vaadakem ringi! Kadunud on too kaanidest rikas jõenire, asemele on tulnud paisjärv. Läinud on aukline esialgne spordiplats, nüüd kasutatakse rahvusvahelistele nõuetele vastavat staadioni. Pole vaja enam päevast tolmu õhtuti jahedas jõevees maha loputada — nüüd on olemas soe vesi ja saun. Pole tarvidust paigutada söögilaudu ruumipuudusel lageda taeva alla, nüüd mahutab avar söögisaal mitmesajalise kasvandike ja kasvatajate pere. Ei seo enam vihmased ilmad lapsi voodiveerele tegevusetult nukrutsema, vaid avar seltskondlik ruum võimaldab vilgast tegevust kurjast ilmast hoolimata.

Kõik selle tohutu töö kavandamine ja läbiviimine on lasunud T.E. Naisseltsi õlgadel.

Olgugi, et suvekodu kestvus oli alguses 8 ja nüüd 6 nädalat, käib selleks ettevalmistustöö terve aasta vältel. Korra püstitatud ehitused ei püsi igavesti, korra muretsetud spordi ja meelelahutusvahendid kuluvad ja kaovad. Hiigelpuud haigestuvad ja vajavad eemaldamist, väljakud niitmist, jõetamm hoolitsemist, sillad uuendamist ja katused parandamist. See tehtud töö on kui tohutu jäämägi, millest nähtav on ainult murdosa. Selle töö läbiviimisel on Naisseltsi abistanud alguses Jõekääru Nõukogu, hiljem Krundiomanike Selts ja paljud vabatahtlikud töökäed. Nii et nüüd võib julgesti öelda, et alguses nii tohutult ülejõu käivad kavatsused on enamvähem teostatud. Ja mitte ainult materjaalselt . . . Ideelist eesmärki, mille Jõekääru ostjad üles seadsid, on nimelt anda meie noortele võimalus õppida tundma omaealisi, et koos nendega rääkida, laulda ja mõelda eesti keeles. Kui paljud me vanemasse põlvkonda kuuluvad pedagooge on siin nii juhatajaina ja kasvatajatena töötanud! Nende töö on vilja kandnud. Paljud nende tookordsed kasvandikud on nüüdsed Jõekääru kasvatajad ja juhatajad, kes nüüd omakorda püüavad me rahva kasvatustraditsioonidele põhjenedes ja aja edumeelse mõtte valgusel siduda meie noori eestlusega.

Kuid see muutub aasta-aastalt raskemaks.

Koolid, kust me noored oma peamise hariduse saavad, on ju riigikeelsed ja nende mõju hakkab tunda andma. On kuulda hääli, et milleks on vaja nii rangelt kinni pidada eesti keele rääkimise nõudest siin Jõekäärul . . .

Meie kõik, üks varem, teine hiljem, jõuame kord selleni, et oleme huvitatud, kust pärineme . . . Teame, et põlvneme teiselt maalt. Et arusaada endist ja oma olemusest on ka meil vaja teada oma juuri. Selleks teadasaamise vahendiks on meile meie emakeel. See ühendab vanu ja noori. See ühendab Kanada eestlasi nii eestlastega teistelt mandritelt kui ka eestlastega kodumaalt. See on võtmeks, mis avab uksed meie kultuurile, meie vanavarale, meie ajaloole ja seega aitab selgitada meie päritolu juuri. Ja see teadmus, praegusaja psühholoogidetöendusel, on vajalik iga inimese vaimseks terviseks.

Teiseks, lasub meil kohustus ja meil on võlg tasuda. Meie, kes me siin vabaduses oleme peame rääkima oma hõimude eest kodumaal, kes enda eest ise kosta ei saa . . .

Kui kaotame oma keele, kaotame oma identsuse.

Ilma oma keeleta ei saa me tõendada, et oleme eestlased ja seega õigustatud kaasa rääkima oma päritolumaa saatusele. Et lakkaksime olema rahvas oma keelega, seda on me anastajad püüdnud juba aastasadu, küll vägivallaga, küll paremate elutingimuste lubamisega, saavutada. Ärgem tehkem talle seda kergeks. Usume ja loodame nüüdki, et me rahvas kodumaal on „sügavasti kinni oma elupinnas ja jaksab kaitsta end raskuste ja võõraste mõjude vastu". Kuid kas ka nüüd ja kui kauaks! Ta on väike ja ta vastaseks on tohutu hiiglane.

Seepärast, vanad ja noored, Hoidkem alles oma emakeel! Ärgem unustagem teda, sest „. . . me ei taha olla vaikiv ja ununev lehekülg aegade raamatus", sest meiegi „otsaette on kirjutatud elusõna" . . .

Malle Laansoo kõnelemas Jõekääru Laste Suvekodu 25. aastapäeval.
Foto — O. Haamer

LUGEJA KIRJUTAB

„Meie Elu" avaldab meelsasti oma lugejate mõtteavaldusi — ka neid mis ei ühtu ajalehe seisukohtadega. Palume kirjutada kokkuvõtlikult ja lisada oma nimi ja aadress. Toimetus jätab endale õiguse lugejate kirju redigeerida ja lühendada ning mittesobivuse korral jätta avaldamata.

Kindral Laidoner ei olnud erand

Ajaratas veereb kiiresti ja „vana asja" ei tuleks enam meelde tuletada. Kui siiski seda teen, siis põhjusel, et tegemist on Tõnu Parmingu järjekordse õiendusega oma ettekande kaitsmiseks, mille pidas Tartu College'is, Metsaülikooli patronaazhi all, Eesti sõjapoliitilise olukorra kujunemise kohta II Maailmasõjale eelnenud aastatel ja sellele ajal. See ühekülgselt olukordi valgustanud ettekanne kutsus esile mõningaid märkmeid minu poolt. Tõnu Parming on püüdnud neid ümber lükata omapoolseis õiendusis. Viimane nejst ilmus M.E. nr. 20 pealkirja all „Tõlgendused olid siirad".

Tõnu Parming alustas seda õiendust mu, laest võetud väitega „August Nõmmik reageerib ärritatult minu õienduse suhtes". Pean nentima, et T. Parming on kujundanud enesele samasuguse vildaku ettekujutuse minust, nagu Eesti uuemast ajaloost.

Tulles ettekande sisulise külje juurde võin nüüd märkida T. Parmingu enese sõnadega, et tema mahukas essees ainult leheküljed 60—62 olid pühendatud Eesti vahekordade selgitamiseks N. Liiduga. Sellest lehekülgede arvu suhtest ei saa järeldada muud kui seda, et küsimust on linnulennuliselt puudutatud ja olulistes osadest on vaikides mööda mindud, nagu ma varem tähendasin.

Edasi T. Parming märgib ettehaitvalt oma õienduses, et alates 1935. a. Balti Meri kujunes sisuliselt Saksa mereks ja vaatamata sellele, et Inglismaa ja Pranstusmaa, demokraatlike riige tugedena ei suutnud Saksa kasvavat laiutamist seisma panna, Eesti valitsus valis Saksa poole ja lisab „See ei olnud tulenev eelmisest vaid siin tuleb arvestada ka asjaolusid sisepoliitilisel pinnal". Mida T. Parming selle all mõtles ei saanud kunagi selgeks, kuid oma ettekandes ta laskis mõista, et sisepoliitilisi asjaolusid arvestades Eesti valitsus valis vale poole. Ma väitsin, et „sisepoliitilised asjaolud" ei mänginud enam mingit rolli sellel ajal kui väikeriigid kujunesid malendeiks suurriikide laual. Eestil ei da N. Liiduga korrektset vahekorda. Pärast sõpruse ja mitte-kallaletungi lepingu sõlmimist hellitati lootust, et Eestil kujuneb tihe kaubanduslik side N. Liiduga. See ei teostunud ja Eesti oli sunnitud täiendusi otsima oma, peamiselt vene päritoluga relvastusele Tsehhoslovakkiast, Saksamaalt, Inglismaalt, Rootsist ja Soomest. N. Liidult sõjavarustuse saamine jäi võimatuks ka pärast baaside ja vastastikuse abistamise pakti allakirjutamist. Sisuliselt Eesti ei valinud üht ega teist poolt II Maailmasõjale eelnenud aastail. Ta ainult püüdis rahuldada oma elulisi vajadusi nende maade kaudu, kes selleks valmisolekut avaldasid.

Lõpuks T. Tarming peab ekslikuks minu väidet, et Eesti riigijuhtide arvamised, mis avaldati pärast baaside lepingu allakirjutamist, polnud siirad vaid tehtud olukorra sunnil ja toob selle tõenduseks ette kindral Laidoneri kiitva kõne N. Liidu ja temaga sõlmitud baaside ja vastastikuse abistamise pakti kohta, nagu toodud Villem Saarseni poolt toimetatud raamatus „Johan Laidoner" lhk. 212—213, koos V. Saarseni märkega „Teame, et kindral Laidoner kunagi ei kõnelenud seda, mida tä ei pidanud õigeks. Sellele tuginedes T. Parming tuleb välja väitega, et tõlgendused olid siirad ja kindral Laidoner tõesti mõtles seda, mida ütles. Nimetatud kõne kindral Laidoner pidas Tallinna raadios 17. detsembril 1939. a. mõned päevad pärast naasmist Moskva külaskäigult ja pidi midagi rahustavat ütlema paanika piirile viidud rahvale. Ei ole kahtlust, et ta ütles seda, mida antud olukorras õigeks pidas. Kas tahtlikult või mõnel muul põhjusel Tõnu Parming oli lasknud oma silmadel üle libiseda sama teose lhk. 199, kus leidub kirjeldus Eesti saadik Moskvas, August Rei kiitvast ettekandest N. Liidu ja sõlmitud abistamispakti kohta, millele kindral Laidoner reageeris märkega „Kui Rei kartis leiduda võivaid mikrofone, siis ta oleks võinud mulle jutustada Moskva teatritest". Nagu teised Eesti riigimehed, teotses ja rääkis ka kindral Laidoner antud olukorra sunnil ja ei moodustanud enesest mingit erandit. Ta oli väga teadlik sellest olukorrast veel enne kui see saabus ja ennustas prohvetlikult 1936. a. suvel; „Eestile ja tervele Baltikumile muutub tulevik saatuslikult ohtlikuks sel momendil kui Hitler ja Stalin kokku lepivad". Seda saatuslikult ohtlikku olukorda, milles eesti rahvas viibis 1939. a. lõpul, iseloomustas Stalin väga elavalt Laidonerile vastuvõtul Moskvas, kui rääkis N. Liidu edu saladustest. „Nõukogude Liidu juhtkond vaatleb ja toetab lootustandvaid noori. Lootustandvaid me ergutame ja karastame, aga neid, kes

likvideerime". Kindlasti mõtles kindral Laidoner nendele sõnadele, kui ta 17. dets. Tallinna raadios kõneles ja sõnu valis mida antud olukorras õigeks pidas. Sellega ta venelastele põhjust ei andnud ennast ega eesti rahvast kõlbmatuiks lugeda ning likvideerida. Täiendavad näited ja seletused peaks olema üleliigsed.

Tõnu Parmingule ma soovitaksin minna Nõukogude Eestisse, selgitada enesele millistes oludes rahvas seal veel praegu elab ja kuulata kui „siiralt" see rahvas seal nõukogude korda ja kommunistlikku diktatuuri kiidab ning millistel põhjustel ta seda teeb.

Kuna T. Parmingu ettekanne Tartu College'is oli patroneeritud Metsaülikooli poolt, ma pean soovitavaks et Metsaülikool võtaks oma järgmisse kavasse eesti rahva saatusliku aasta 1939/1940. a. Septembrist kuni järgmise aasta augusti kuuni ja selgitaks miks eesti rahvas vabatahtlikult ja võibolla, T. Parmingu arvates, siiras usus võttis enesele N. Liidus maksva korra. Selle kohta on olemas küllalt dokumentaalseid andmeid ja isiklikke mälestusi. Üks sellistest teostest on V. Saarseni poolt koostatud „Johan Laidoner", mida T. Parming esimesena refereeris. Seal on venelaste ülbus ja jultumus väga elavates värvides kirja pandud ja iseloomustab mida kommunistlik diktatuur enesele lubada võib. Nagu näiteks klaasi tõstmine Stalini poolt Soome rahva terviseks ajal, mil punaarmee ründas Soomet ja lennuvägi purustas Soome kaitsetuid linnu.

August Nõmmik

AKTUAALSEL TEEMAL

KOLMAS INDO-HIINA SÕDA ON ALANUD

Moskva ja Pekingi vahekordi peetakse praegu pinevamaks, kui kunagi varem. Selle peapõhjuseks on juba aastaid kestnud piirisõda Hanoi-Vietnami ja Kambodzha vahel. USA jättis Vietnami maha mitme miljardi dollari eest moodsaid relvi ja sõjavarustust. Selle relvastuse abil olnuks kerge vallutada Moskvale kogu Kauge-Ida piirkondi. Seda on takistanud asjaolu, et kohe puhkes võitlus Moskva ja Pekingi vahel selle üle kummale Indo-Hiina ruum peaks kuuluma. Moskva eesmärgiks oli Hanoi-Vietnami kaasabil moodustada Vietnamist, Kambodzhast, Laosest ja võimalikult veel teostest naabermaadest suurt ja võimsat Moskva satelliiti sellesse piirkonda. Pekingi eesmärgiks on seda iga hinna eest takistada. Tulemuseks on kolmas Indo-Hiina sõda Pekingi ja Moskva huvide pärast.

Kolm aastat pärast Hanoi kommunistide suurt võitu ameeriklaste üle Indo-Hiinas on alanud seal uued verised heitlused ja seekord võitjate Vietnami ja väikese Kambodzha vahel. Hanoi seljataga on praegu kõikvõimas N. Liit ja „Khmer Rouge" Kambodzha pisiriiki toetab kõigiti Peking, sest Kambodza mõrvabrigaadide terrorivõtted ja teotsemisviisid on kõigiti kooskõlas Pekingi hiinlaste kommunismi laiendamise taktikaga.

USA-s jälgitakse praegu suurima huviga seda, kuidas Moskva ja Peking Indo-Hiina ruumis ikka rohkem ja rohkem sukelduvad suurde ja ulatuslikku sõjalisse konflikti. Hiina, Vietnami ja Kambodzha piiridel on vanad aastasadasid kestnud, tülid sealsete rahvaste ja hiinlaste vahel uuesti üles soendatud, millele lisanduvad kahe kommunistliku suurvõimu vahelised võimutaotlused. Tulemuseks on juba aastaid kestnud verised võitlused Vietnami ja Kambodzha piiridel, mis kanduvad üle ka Vietnami ja Hiina piiridel. Neid võitlusi ilmestavad mahapõletatud külad, mahajäetud riisipõllud, põgenikud ja agitaatorid mõlemalt poolt. Võitlused on laienenud Mekongi jõe orgu, mis oli maailma üheks suuremaks riisi kasvatamis alaks. Nüüd on riisipõllud siin mahajäetud ja Vietnami elanikke ähvardab nälg ja puudus.

Moskva ja Peking taotlevad mõlemad siinsete võitluste abil laiendada oma mõjupiirkondi. Nende eesmärgid on samad, mis olid varem seal prantslastel ja veel kümmekond aastat tagasi ameeriklastel. N. Liit ei tohi siin kaotada oma poliitilist nägu, nagu ei tahtnud seda kaotada USA. Sinna saatsid omal ajal relvi ja mehi prantslased, jätsid ameeriklased sinna üle 50.000 sõduri elu. Nüüd pumpab Moskva sinna oma relvi ja tehnikuid, et saavutada samu eesmärke, mis oli nende eelkäijatel. Vietnami aladel elas juba aastasadu ligi 2 miljonit hiinlast, kes teotsesid seal vaikselt peamiselt väiksel viisil äritsemisega, nii nagu hiinlased seda teevad kõikjal, kus nad asuvad. Need hiinlased rööviti nüüd Hanoi ja Moskva instruktsioonide järele paljaks, peksti läbi, nagu juudid omal ajal Hitleri Saksamaal, ja nad põgenevad sadade tuhandete viisi naabermaadesse. Hiina laevad korjavad neid üles Vietnami merekallastelt ja viivad neid Hiinasse, kus relvakandajatest formeeritakse armeed, mis peab nende endisi kodupaikasid tagasi võitma.

Kuid ka kümned tuhanded kambodzhalased põgenesid „Khmer Rouge" mõrvabrigaadide eest Kambodzhast, kus inimesed aeti linnadest välja, külad tehti maatasa. Nad põgenesid Vietnami oma elu eest, kus noored mehed koondati armeesse, mis peab nüüd võitlusi „Khmer Rouge" sissidega. Moskva rahadega moodustati Laosesse Hanoi sätelliit. Seal hävitati kohalik suguharu, kellest paljud põgenesid Taisse.

Kõik märgid ennustavad kolmandat suurt ja verist heitlust, mis on taoline kahele eelmisele, kuid palju julmem ja halastamatum. Võitjad kasutavad nüüd omavahel samu võitlusviise, mis olid tarvitamisel varem. Nad korraldavad ootamatuid röövretki-vastaste aladele, mõrvates ja hävitades kõike, mis aga ette juhtub. Nüüd selgub tagantjärel, et suure Mekongi jõe orgudes opereerisid USA vastu just peamiselt Hiinas treenitud „Khmer Rouge" terroristid ja nad unistasid siia moodustada oma võimsat riiki. Nüüd on nende vaenlased nende endised liitlased-vietnamlased.

Seekordsete võitlevate poolte jõu vahekorrad on nagu varemgi tohutu suured. Praegune ühinenud Vietnam omab ca 50 miljonit inimest. Kuid Kambodzhal on 7. miljonist järel ainult ca 4—5 miljonit. Vähemalt 2 miljonit mõrvati ja hävines pärast võimu ülevõtmist. Teised põgenesid. Kambodzha on praegu üks maailma kõige primitiivsemaid riike, maa ilma linnadeta, ilma tööstuseta, teedeta ja ilma koolideta. „Khmer Rouge" fanaatikud räägivad ainult halastamata tapmistest ja hävitamisest. Selgub, et Phu Quoc saarel, kus USA kaubalaev „Mayaguez" kaaperdati ja 41 ameeriklast kaotasid oma elu, olid mängus „Khmer Rouge" terroristid, kes vallutasid selle Vietnami saare, nagu palju teisi saari.

Praegused võitlused ei kanna enam geriljavõitluste iseloomu. Hiinlased annavad kambodzhalastele kõike võimalikku abi relvade, tehnikute ja varustuse näol. Nad ehitasid Kambodzha piiridele isegi moodsa radariliini ja õhukaitse moodsate kahuritega. Hiina laevad viivad Vietnami randadelt hiina põgenikke Vietnamist, kuid toovad samas ka relvi ja varustust Kambodzhasse. Kohalikkude olude tundjad arvavad, et vaatamata suurtele sõjalise jõu vahekordadele võib Moskva ja Hanoi kaotada samal viisil sõja, nagu kaotasid seal prantslased ja ameeriklased. Hiinlaste väljaajamise ja nende varade konfiskeerimisega löödi segi majandus. Endised Lõuna-Vietnami ohvitserid ja sõdurid on ikka veel laagrites ja ootavad oma tundi. Hanoi ei usalda Lõuna-Vietnami, kuid tal ei jätku administratsiooni kogu maa jaoks. Kuid käimas on siin kolmas suur Indo-Hiina sõda ja seekord Moskva ja Pekingi vahel.

AJK.

Esto Mutual Fund Ltd.

14. juulil aktsia hind $6.74

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

Teised lehed

Kasutage nisu, et mõjutada Moskvat

— selle pealkirja all tõi möödunud laupäevane „Toronto Star" ära A. J. Kala kirjutise, kus nenditi muuseas: „Lugesin suure heameelega teie lehest Ontario peaminister William Davise ranges stiilis avaldust, kus ta ründas N. Liidu salajase kohtute korraldamist dissidentide Anatoli Scharanski ja Alexander Ginzburgi üle.

Vaba maailm peab teotsema just praegu, et toetada mitte üksi A. Scharanskit ja A. Ginzburgi, vaid tuleb toetada ka teisi dissidente arvatud kaasa eestlasi Kalju Mätlikku ja Mati Kiirendit, keda peetakse kinni vangiaagris Permi linna lähedal sellepärast, et nad saatsid kirja Liitunud Rahvaste Organisatsiooni peasekretäri Kurt Waldheimile nõudes vabadust ja inimõigusi Balti riikidele.

Venemaal on veel praegu suur puudus toitainetest ja Kreml tunneb suurt muret et, neid võidakse ära lõigata Kanada ja USA nisust. On aeg selliseks tehinguks (to bargain)."

August Nõmmik

LÄÄS VAJAB TOTAALSET JÕUDUDE KOONDAMIST VÕITLUSEKS KOMMUNISMI VASTU

Foreign Affairs Publishing Company direktor Geoffrey S. Smith saatis Inglismaalt „Meie Elule" Stefan Troyanski uurimuse võitluse kohta kommunistliku imperialismi vastu ja rõhutas saatekirjas, et lääs vajab poliitiliste ja sõjaliste plaanide ühtlustamist selleks võitluseks ning vajalise abi andmist kommunistliku diktatuuri all elavatele rahvastele, et need võiks hakata taotlema enestele enesemääramise õigust ning isiklikke vabadusi. Ilma kõikehaaravа sõjalise plaanita ning kommunistliku korra otsese ründamiseta lääs võib osutada kaotajaks praeguses lääne-ida vahelises võitluses.

Oma uurimuses „The Missing Triad" Stefan Troyanski selgitab kuidas kommunism ründab lääne maailma kolmel rindel ja globaalses ulatuses. Lääs selle vastu, püüab end kaitsta sõjaliselt ja ka sellel alal jääb alla kommunistlikule blokile. Nõukogud on ametlikult deklareerinud, et võitluseks kapitalistliku korra vastu nendel tuleb 1) suurendada oma sõjalist võimsust, 2) toetada rahvaste iseseisvuse taotlusi „kolmandas maailmas" ja 3) kohalike kommunistlike parteide kaasabil lammutada ühiskondliku korra alused kapitalistlikes riikides. Vabal maailmal sellist üldplaani ei ole ja nad ei ole enestele veel selgeks teinud kommunistliku bloki ofensiivi õiget ulatust. Läänel ei ole midagi võrdset vastu panna kommunistliku bloki üldisele ofensiivile. Läänele on siiski imperatiivseks vajaduseks kujundada omale ofensiivne üldplaan, võitlemiseks kommunismi vastu globaalses ulatuses, muidu ta võib ülejutatud saada kommunismist juba lähemal ajal.

Kommunistliku bloki võitlustandrite uurimise kaudu Stefan Troyanski on tulnud veendele, et läänemaailmal tuleks, kommunistliku ofensiivi tõkestamiseks alustada otsekohe demokraatia põhimõtete, enesemääramise õiguse ja isikuvabaduste propageerimist ning nõudmist kommunistliku bloki rahvaste juures. Seda tuleb teha ulatuslikult, samas mõõtkavas nagu rahvusvaheline kommunism õõnestab demokraatliku korra aluseid vabas maailmas. Läänel tuleks tõsiselt võtta kommunistliku bloki väljakutset ning loobuda ebarealistlikust „idapoliitikast". Sõjalisi jõude tuleks suurendada vastavalt sellele kuidas suurenevad kommunistliku bloki sõjalised jõud ja leida võimalused N. Liidu sõjaliste ambitsioonide piiramiseks Aasias ja Aafrikas. Lõppfaasiks peaks olema võitlus kommunistliku korra kukutamiseks ning rahvaste enesemääramise õiguse taastamine Ida-Euroopas. Alles siis kui see on saavutatud võib maailm hakata lootma kestvat rahu.

Allpool on lühendatult refereeritud Stefan Troyanski mõtteid demokraatlike maade ja kommunistliku bloki vahelise võitluse aluste, ulatuse ja võimalike tulemuste kohta.

LÄÄS AITAB ÜLESEHITADA KOMMUNISTLIKKU KORDA

Rahvad raudeesriide taga on teel kommunismile. Mida sellega mõtleb kommunistlik partei ei vaja enam selgitamist. Tee sinna on kujunenud pikaks, sest käesoleval ajal, 60 aastat pärast Oktoobrirevolutsiooni ei ole kaugemale jõutud sotsialismist. Lääs ja ida mõlemad usuvad, et praegune kord kommunistlikus blokis muutub. Kommunistlik partei propageerib lähenemist kommunistlikule korrale. Lääs on arvamisel, et evolutsioon viib ühiskondliku korra kommunistlikes maades lähemale demokraatlikule korrale, rahva majandusliku oluokrra paranemise kaudu. Kui see aset ei leia, siis rahvad kommunistlikus blokis võivad korraldada ülestõusu ja kukutada seal kehtiva korra. Selle tagajärjel maailma poliitiline pale muutuks korraga ja tooks kaasa ettenähtamatuid muudatusi, kus USA võib sattuda sõtta N. Liiduga ja kanda tohutuid kaotusi. Kindlam on elada rahus kommunistlike maadega. See on dr. Kissingeri ja tema poliitilise nõuandja H. Sommerfeldt'i kontseptioon ida suhtes ja aluseks veel praegu maksvusel olevale „idapoliitikale". H. Sommerfeldt'i arusaama kohaselt lääs ei peaks mitte toetama ikestatud rahvaste enesemääramise taotlusi vaid toetama Moskvat, et see suudaks vaos hoida allutatud rahvad. Seda vaadet toetab USA valitsus ja Moskva toetamiseks on antud juba kommunistlikele riikidele soodsaid laene kuni 40 miljardi dollari ulatuses. Sellega aidatakse hoida jaful praegune kord kommunistlikus blokis ja ei kardeta, et rahvad seal korraldaks ülestõusu või N. Liit alustaks aatomsõda ja rünnates demokraatlikke riike püüaks juhtida oma rahva tähelepanu ära sisemistelt raskustelt.

S. Troyanski väidab, et

lootus kommunistliku korra muutumisele liberaalsemaks on absurdne.

Niikaua kui seal valitseb kommunistliku partei diktatuur, surutakse rahvastele peale kommunistlikku korda ja kord-korralt totaalsemal kujul. See tähendab võimu täielikku tsentraliseerimist jo kollektiivselt ühiskondlikku elu. Uus N. Liidu põhiseadus on samm edasi selles suunas. Osariikide suveräänseid õigusi kärbiti, või koondati suuremal määral kommunistliku partei kätte ja Brezhnevi üteluse kohaselt jäeti kolhoosnikele alles nende isiklikud maalapid ainult sellel põhjusel, et aeg nende likvideerimiseks ei olnud veel küps. N. Liit peab muutuma ühekeelseks ja kõik rahvad peavad hakkama viljelema nõukogude kunsti.

Kõrvalt vaatajale see „areng" tundub absurdsena, kuid kommunistliku korra teoreetikutele, eriti Brzezinskile see areng on vajalik ning paratamatu, kui kommunistlik kord tahab püsida. Propagandat kommunistliku korra süvendamiseks tuleb nende arvates suurendada, et paigalejäämise tunnet ei tekiks. Siis hakkaks kohe levinema revisionism ja rahvuslik kommunism. Seda tuleb vältida, et kommunistliku partei diktatuur võiks püsida.

Teisest küljest vaadatuna on selge, väidab Troyanski, et mida suurema võimu koondab enese kätte kommunistlik partei ja mida järjekindlamalt surutakse peale venestamist, seda rahutumaks võivad muutuda allaheidetud rahvad. Eriti võib seda tähele panna elujõulisemate ja suuremate rahvaste juures. Võimukandjad nimetavad seda kontrevolutsiooniliseks liikumiseks ja hoiavad alati valmis suured eriüksused võimalike ülestõusude kiireks likvideerimiseks.

Nagu märgitud,

kardab lääs rahvaste ülestõusu N. Liidus, kuna see nende ettekujutuse kohaselt võiks vallandada aatomsõja.

S. Troyanski väidab, et ka see ettekujutus on absurdne. Mõlemad suurvõimud — USA ja N. Liit omavad aatomrelvi sellisel määral, et aatomsõda purustab juba esimeses faasis tsentraalse valitsuse süsteemi. Ühendriikides selle asemel hakatakse kiires korras organiseerima kohalikke valitsusi ja korraldama maa kaitset. Rahvas hoiab kokku. N. Liidus selle vastu hakkaks pärast keskvalitsuse purustamist allutatud rahvaste irdumine N. Liidust ja kommunistliku partei hävitamine. Aatomsõda alustades nõukogude kord võib hävineda kiiresti. Läänel ei tuleks karta selle alustamist N. Liidu poolt. Aatomrelvad on ja jäävad psühholoogilisteks mõjutusrelvadeks.

Lenini sõnade kohaselt kapitalistlik kord on mäda ja kukub kord kui küpse õun kommunismi sülle. Kommunistlik propaganda süvendab veel praegu seda veenet ja toetab arvamist, et otsest sõda kapitalismi hävitamiseks ei ole üldse tarvis. Nad on rahul sellega, et lääs seda sõda kardab ja annab majanduslikku toetust Moskvale lootuses, et evolutsiooni korras kommunistlik kord muutub liberaalsemaks ja temaga võib rahulikult koos elada. Lühidalt — Lääs peab ohutumaks ja odavamaks Moskva toetamist ning kommunistliku korraga rahus elamist kui scalsete rahvaste enesemääramise õiguse toetamist. „Idapoliitikat" lääs ei ole veel hakanud revideerima.

(Järgneb)

Õpetajate Keskühingu koosolekult Stokholmis. Vasakult — Villiam Muld, Meemo Mäelo, Johan Ungerson, Herman Rajamaa, Leida Sulg, Henno Kirikmäe, Paul Laan ja Marje Tui. Taga seisavad vasakult Luule Vaks, Hilda Marand, Udo Juuno.

Foto — Trummer

KES ON KGB?

Kanada peaministri, P. E. Trudeau väide parlamendis, et N. Liit on Kanada sõber, vaenlane ning salaluure organiseerija on KGB. See väide, nagu märkis üks TV kommentaator, lõi paljud parlamendiliikmed juhmiks ja ajakirjanduses hakkas ilmuma rida küsivaid artikleid — Kes on KGB?

Ametliku statuudi kohaselt KGB omab tagasihoidliku nimetuse — Riikliku Julgeoleku Komitee. Ta on kommunistliku partei poliitilisel alal töötav organisatsioon. Tema keskus ja osakonnad töötavad partei, kehtivate seaduste ja valitsuse instruktsioonide kohaselt. Kõik tähtsamad direktiivid KGB tegevuseks annab kommunistliku partei keskkomitee. Vastavalt sellele KGB teenib Poliitbürood ja N. Liidu valitsust. Viimaseid loetakse vastutavaiks kõige eest mida KGB teeb.

KGB erijuhend spionaazhi korraldamiseks märgib, et spionaazh on osa N. Liidu välispoliitikast. Sinna juurde kuulub poliitiliste ja majanduslike rahutuste organiseerimine, et poliitilisi eesmärke saavutada.

USA vastuluure andmete kohaselt KGB eelarve on kaugelt suurem kui CIA oma — umbes 10,000 miljonit dollarit.

KGB koosseisu hakati dramaatiliselt suurendama alates 1974. a. ja arvatakse nüüd olevat 5 korda arvukam kui CIA ja Lääne-Euroopa riikide vastuluure kokku. Arvatakse, et vähemalt 24% N. Liidu diplomaatilistest esindajatest on erilise väljaõppe saanud KGB ohvitserid. Lääne-Saksamaal arvatakse neid olevat 87, Itaalias 53, Somes 98 ja Ühendriikides 33% kõigist diplomaatilistest esindajatest on KGB ohvitserid. UNO mitmesugustes asutustes Euroopas on 135 N. Liidu ametniku seas 105 KGB ohvitseri.

N. Liidu saadikud välismaal on sageli väljaõppinud KGB ohvitserid. Selliseks peetakse Aleksander Benyamirov'it, kes töötab N. Liidu esinduse koosseisus Rahvusvahelise Aatomi Energia Agentuuri juures ja omab ligipääsu läänes kasutamiselevõetud aatomi energia rakendamise saladustele. Kreekas on saadikuks Ivan Udaltsev, kes KGB kindralina oli tegev Tshehhoslovakkias, Aleksander Dubcheki valitsuse kukutamise ajal. 1976. a. tema andis Kreeka kommunistlikule parteile 25 miljonit dollarit, nagu ta hiljem tähendas, et kaitsta sotsialistlikku revolutsiooni ja N. Liitu.

KGB peakorter asub Moskvas ainult 2 blokki Kremlist eemal, nr. 2 Dzerzhensky platsil.

Informeerijate arv N. Liidus on tohutu ja KGB kätt on igalpool tunda.

Ta kontrollib isikute määramist ametkohtadele, selekteerib neid kes soovivad edasi õppida kõrgemates õppeasutistes ja otsustab kellele võib anda luba välismaa külastamiseks. KGB-le alluvad vanglad, vangilaagrid ja erilised vaimuhaiglad vabadusvõitlejate (dissidentide) ravimiseks. Temale allub ka kuulus Lubjanka vangla, kus Stalini ajal hukati Grigori Zinoviev ja Lev Kamenev.

KGB-le alluvad erilised väeosad, kelle suurus on 300,000 meest. Seda kasutatakse rahutuste ja vastuhakkamiste mahasurumiseks ja osaliselt piirivalve ülesanneteks. KGB-le alluvad ka reisibürood, turism ja tolliamet.

KGB ohvitseride ja agentide kõrgem ettevalmistus teostub Moskvas, ühes erilises instituudis, kus õpilastel on kasutada mugavad ruumid, erilised poed, kust on võimalik osta välismaiseid luksusesemeid, küllaldaselt kasutadaolevate rublade eest. Erilisteks õppeaineteks on keeled, poliitilised teadused, kultuur ja ajalugu. Loomulikult peavad kõik KGB ohvitserid ja agendi kandidaadid olema veendunud kommunistid. Siin antakse neile viimane lihv ja õpetakse külluses elama, et olla valmis oma elu kommunismi hüveks ohverdama. Nemad on ainukesed, kes ei tunne KGB hirmu, elavad lõubsalt, käituvad vabalt seltskonnas, loovad sõprussidemeid ja on külalislahked. Sõprade seast hakatakse värbama uusi agente.

Praegune KGB ülem Yuri Andropov määrati sellele kohale 1967. a. Alates 1973. a. ta kuulub kommunistliku partei Poliitbüroo koosseisu ja seega on üks nendest kes suunab N. Liidu elu ja poliitikat. Ta räägib laitmatult inglise keelt, armastab kunsti teatrit ja omab suure anektootide tagavara. Tema juhtimisel, nagu öeldakse, olla vähendatud kõrilõikajate arvu KGB ridades, koosseisu on suurendatud ja väljaõppe taset kõrgendatud.

Eeltoodust on vastuvaieldamatult selge, et KGB on osa N. Liidu valitsusest ja mõistatuseks jääb millist joont kaudu Kanada peaminister neid üksteisest lahutab.

A. N.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

Kiri Saksamaalt

KÄREMEELSED AMETIÜHINGUD

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Neil päevil Hamburgis peetud ametiühingute liidu ülemaalisel kongressil võeti vastu rida resolutsioone ja esitati nõudmisi, mis vaatlejate arvates vihjavad ametiühingute kasvavale kursile pahempoolses suunas. Nii nõuti võtmepositsiooni omavate suurtööstuste, pankade ja kindlustusseltside riigistamist. Otsus võeti päev hiljem tagasi ning lükati edasi järgmise erakordse kongressini. See nõudmine kutsus esile võõrastuse avalikkuses kui ka ametiühinglaste möödukates ringkondades ning paljastas ametiühingute pahempoolsete seltsimeeste tegeliku pale.

Edasi nõuti 35-tunnilise töönädala sisseseadmist töölistele, kusjuures palgad jääks samaks kui praeguse 40—42-tunnilise töönädala juures ning kulud jääksid tööandjate kanda. Ka nõuti töölistele 6 nädalat palgalist puhkust aastas, lokaudi keelustamist ja ametiühingute maitse järgi koostatud haridusprogrammi. Kurioosumina esitati nõudmine Bundeswehri ülikoolide sulgemiseks Hamburgis ja Münchenis. Ametiühingute delegaatide hulka oli ilmselt infiltreerunud seltsimehi, kes ei tulnud treipingi tagant, vaid ülikooli auditooriumilt. Ka tekib küsimus, kas ametiühingute liidu esimehe Heinz-Oskar Vetteri vennasuudlus mõni aasta tagasi Saksamaad külastanud nõukogude ametiühingute natshalinik Sheljepinile polnud paljas vormitäide. Sheljepin oli teatavasti varem nõukogude KGB-ülemaks.

Kui õnnis Tammsaare veel elaks, siis ta kommenteeriks kongressi Albu kandi kõrtsimehe sõnadega: „Vänged mehed need ametiühingu omad ..." Tammsaare raamatus, mis ilmus iseseisvas Eestis, oli see lause veel rahvapärasem ja tabavam.

★

Sotsiaaldemokraatide juhtivamad poliitikud eesotsas idalepingute arhitektide Willy Brandti ja Egon Bahriga nimetavad 1972. aastal kehtestatud radikaalide dekreeti eksituseks, veaks ja poliitiliseks värdjaotuseks, ehkki dekreet pandi kehtima sotsiaal-liberaalse koalitsiooni enda poolt. Vastavalt radikaalide dekreedile ei võeta riigiteenistusse, samuti omavalitsuse teenistusse kompartei ja natsipartei aktiivseid liikmeid. Nüüd on see dekreet kujunenud vahedaks relvaks sotsiaaldemokraatide järelkasvu — noorsotside — vastu, kes üliõpilaspõlves teinud aktiivset „rahvarinnet" koos kommuinstidega ega pääse seetõttu riigiteenistusse. Kõlas peagu paradoksina, et vastavalt dekreedile ei pääseks riigiteenistusse sotsiaaldemokraatide liider ja sotsialistliku internatsionaali president Willy Brandt ja SPD-fraktsioonijuht liidupäevas Herbert Wehner. Mõlemal on kommunistlikud noorusepatud hinge peal.

Nüüd nõuavad sotsiaaldemokraadid selle dekreedi kustutamist või vähemalt lõdvendamist. Egon Bahr nimetas dekreeti eemaletõukavaks ja skandaaliks, mis kuuluks õiguse järgi prügimäele. Partei vasakäär Rudolf Schöfberger leiab, et dekreediga on tabatud sotsiaaldemokraatide partei südant.

Viimase kuue aasta jooksul, mil seadus või dekreet jõus, on 1,3 miljoni riigiteenistusse taotleva kandidaadi hulgast tehtud usaldustest 15.000-ndele isikule, kellest napilt 1000 on tunnistatud kõlbmatuks riigi või omavalitsuse teenistuse jaoks. See selektsioon on kutsunud esile määratu lamendi pahempoolsete hulgas. Tänuvu kutsuti Frankfurdis kokku nn. Russelli tribunaal, millest võttis osa punaseid Saksamaalt ja naabermaadest. Loomulikult ei puudunud seal ka Lenini ordeniga „austatud" punane kirikhärra dr. Niemöller ja teisi samasse kategooriasse kuuluvaid kiriklikke „aukandjaid". Tribunaal mõistis Saksa Liidu vabariigi süüdi inimõiguste rikkumises põhjendusega, et radikaalide dekreediga piiratakse elukutsevaliku vabadust. Saksa avalikkus ei võtnud selletaolist tribunaali tõsiselt.

★

Umbes 50 tundi kestnud ränk vihmasadu, kus kohati langes kuni 200 liitrit vett ruutmeetrile, kutsus esile Reini lisajõgede üle kallaste tõusmise tagajärjena suurima suurvee katastroofi käesoleval sajandil. Katastroofist oli tabatud peamiselt Edela-Saksamaa raskuspiirkondadega Karlsruhes, Stuttgardis, Heilbronnis, Ludwigsburgis, Rastattis ja Mannheimis. Maanteed ujutati üle, mistõttu katkes liiklus mõneks päevaks. Autostraadal Karlsruhe ja Baseli vahel võis sõita mootorpaadiga, kuna paadi kiilu all oli poolteist meetrit vett. Surma said kolm inimest elektrilöökide tagajärjel üleujutatud majakeldrites. Üleujutatud piirkondades on hävinenud kevadkülv põlddel ja aedades. Paljud viinamarjaistandused on saju tagajärjel uhutud nõlvakutest alla. Suured kahjud on maanteedel ja hoonetel. Viimaste andmete kohaselt hinnatakse kahjude kogusummat ligi miljardi margani.

Liiduvalitsus on lubanud kahjukannatanud põllumeestele kiiret ja mittebürokraatset abi. Suurvee tagajärjel kokkuvarisenud hoonete eest tasuvad kindlustusseltsid. Vee alla jäänud autode kahjud kannab autokindlustus 80 protsenti.

★

Maikuu keskpaigas saabus Ida-Saksamaalt kaks transporti vabakslastud poliitvangidega Lääne-Saksamaale. Kogusummas pääses vabadusse 125 isikut. Umbes kolmandik neist oli oma karistuse kandnud või vähemalt poole sellest. Enamus oli süüdi mõistetud põgenemiskatse, põgenemiseks kaasaaitamise või „riigi laimamise" pärast.

„DDR" ei lase endiseid poliitvange läände humanitaarsetel, vaid ärilistel põhjustel. „DDR" ja Saksa Liiduvabariik on kokku leppinud lahtilastavate vangide arvus ja hinnas. Iga läände saadetud vangi eest maksab liiduvalitsus kindla hinna vastavalt isiku elukutselisele kvalifikatsioonile. Läbilõikes kasseerib Ida-Saksa-nukuvalitsus iga läände lastud poliitvangi eest 40.000 D-marka. Ülaltoodud andmed on esitanud ajakirjandusele „Aktiongemeinschaft 13. August".

-kk

MÜÜGIL

HELIPLAAT

„LINDAU ÕED"

Hind $7.50 + Ont. müügimaks 7%

★

KOKARAAMAT

„Retseptide kogumik" I

Hind $3.50

Postiga tellides lisandub saatekulu.

„Meie Elu" talituses

958 Broadview Ave.

Toronto, Ont. M4K 2R6

Eesti Õpetajate Keskühingu tegevusest

Hiljuti toimus Stokholmis Eesti Õpetajate Keskühingu nõukogu koosolek, mis kujunes mitmelt sejsukohalt pöördeliseks. EÕK senise põhikirja kohaselt moodustasid EÕK kõrgeima organi, nõukogu, kolm Rootsis tegutsevat eesti õpetajate ühingut: Eesti Algkooliõpetajate Ühing, Eesti Gümnaasiumiõpetajate Ühing ja Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing. Vahepeal toimunud koolisüsteemi ulatusliku muutuse tõttu tuli ka meie õpetajate ühinguid ümber kujundada, sest koolitüübid algkool ja kutsekool on kadunud ja asendatud uute koolivormidega. Vastavalt sellele moodustusid Eesti Õpetajate Ühing ja Eesti Keskkooli- ja Gümnaasiumiõpetajate Ühing, kuna Eesti Kutsekooliõpetajate Ühing likvideerus. Vastavalt toimunud muutustele muudeti ka EÕK põhikirja, 1978. a. tegevuskavas on olulisemate punktidena oma häälekandja väljaandmine Tartu Õpetajate Seminari suurjubeli erinumbrina, ühendusepidamise jätkamine EÕK-sse kuuluvate õpetajate koondistega, selgitada vastava pädevuse saamist eesti täienduskoolides töötavaile õpetajaile, kellel puudub õpetaja kutsetunnistus, korraldada sel sügisel õpetajatepäev ühes piduliku koosviibimisega Tartu Õpetajate Seminari 150. a. juubeli tähistamiseks ja osa võtta õpetajate rahvusvahelisest (JFTA) kongressist Luxemburgis. Juhatuse poolt esitatud 1977. a. tegevus- ja kassaaruanded kinnitati, samuti EÕK eelarve, tasakaalus kr. 10.000:—.

Juba varem, aga eriti viimasel EÕK juhatuse koosolekul oli esimees H. Rajamaa teatanud, et ta ei soovi jääda EÕK esimeheks. EÕK uueks esimeheks valiti Stokholmi Eesti Kooli rektor Henno Kirikmäe ja teisteks juhatusliikmeiks Johan Ungerson (abiesimees), Paul Laan (sekretär), Enn Saluveer (välissekretär), Meemo Mäelo (sekretäride abi), Marje Tui (laekur), William Muld (laekuri abi), Leida Sulg (arhivaar), ja Herman Rajamaa (ametita liige). Herman Rajamaa valiti nõukogu ühisel häälel Eesti Õpetjate Keskühingu auesimeheks.

H. Rajamaa on organiseerinud ja üles ehitanud ülemaailmse eesti õpetajate keskorganisatsiooni — Eesti Õpetajate Keskühingu — ja on olnud selle juhatajaks ning toimetanud selle häälekandjat 27 aastat.

Revisjonikomisjoni valiti Anne-Marie Asker, William Grossthal ja Hilda Marand.

Koosoleku puhul toimunud koosviibimisel uus esimees tervitas ja tänas ustava koostöö eest kauaaegset juhatusliiget Hilda Marandit tema juubeli ja pensionile siirdumise puhul ulatades väikeseks tänutäheks talle kimbu lilli.

Ungari ajakiri Eesti heidukitest

Ungari kultuur-ajakiri Torontos, „Krónika" (juuni, 1978) on avaldanud prof. Barath Tibori tõlkes ja kommentaaridega Edg. V. Saksa artikli „Hajdu telepesek Esztorszagban" ungari sõjaaadlisse kuuluvate heidukite esinemisest Eestis 1582—1638 Poola-Rootsi revisjonide andmeil. Heidukid olid palgasõduritena angazheeritud paljudes Euroopa õuekondades. Nende esinemine ka Eestis on ungari teadusmaailmale esmakordne uudis. Artiklis leiab märkimist, et Eesti heidukite otseseist järeltulijaist üks perekond elab praegu Torontos.

Eesti Majandusklubi Suvepäevast osavõtjad. Ees keskel — Klubi esimees A. Pajuste. Foto — Lembit Jänes

REKORDARV OSAVÕTJAID MAJANDUSKLUBI SUVEPÄEVAL

Eesti Majandusklubi pere kogunes möödunud pühapäeval oma traditsioonilisele Suvepäevale rekordilise osavõtjate arvuga, nautides Rooneemede külalislahkust nende suvilas Collingwoodis.

Paljudel oli veel meeles meeldiv kokkutulek.. samas.. kaunis.. kohas Georgian Bay kaldal mõned aastad tagasi. Ka seekord ei olnud „aiapeo" ülatused tagasihoidlikumad.

Keskpäevaks olid kohal juhatusliikmed — korraldajad eesotsas esimehe A. Pajuste ja pr. Pajustega. Mõne tunni jooksul parkeeriti üha enam autosid suvila teedele ja päevaseks eineks oli kohal enamik osavõtjaid, kellede koguarv ulatus üle 70-ne. Suvila välisköök küpsetas vorste „jooksval lindil" ja samas puude all pakkus baar mitmet sorti „karastust". Kuna lõunapaiku ilm muutus viludaks, kogunes rahvas varjulistest paikadest hiljale murule päikesepaistesse kaetud laudade ümber. Varsti läksid vetele esimesed purjetajad ja kadusid Georgian Bay vahutavate laineharjade taha. Mõned siirdusid sauna poole, kus tegevust oli päev läbi. Muusika kõlas võimsalt ja mõni paar keerutas tantsu.

Aeg oli kadumas õhtule kui saabus peo kõrgpunkt — ühine eine. Esimees tseremoniimeistrina kutsus rahva kokku ja siis marssis „lavale" köögipersonal. Ees suurte kikkvurrudega ülemkokk, tema järele neli perenaist — kõik õlgkübarate ja värviliste põlledega.

Nagu Barber-shop'i" laulugrupp, ütles keegi. Kokk, kelle vurrude tagant varsti avastati hr. Potsepa tuttav nägu, lõikas suurt praadi ja perenaised – prouad Rooneem, Kriisa, Potsepp ja Later aitasid kaasa, et keegi ei jääks ilma lisanditest. Pletitud saiapäts oli Rooneeme pagaritööstusest ligi paar meetrit pikk ja seda tuli ise murda. Kohvi kõrvale kanti lauale teine üllatus — hiigelsuur banaan, mis osutus tordiks. Videviku saabudes süüdati aialaternad ja hiljal tantsupõrandal suurenes tegevus kuni hakati käivitama automootoreid kojusõiduks.

Nagu esimees A. Pajuste ütes, oli see üks õnnestunumaid kokkutulekuid, kuna klubi liikmete pere on aastate kestel saanud omavahel headeks tuttavateks, mis muutis koosviibimise eriti koduseks.

H. Rooneem ja pr. Rooneem oma tööstuses küpsetatud suure saiaga. Foto — Lembit Jänes

Ülemkokk (P. Potsepp) ja perenaised prouad Kriisa, Rooneem, Potsepp, ja Later on valmis serveerima lõunaeinet. Foto — Lembit Jänes

Peeter Leesment Calgary Eesti Seltsi esimeheks

Calgary'st lahkus juunikuus tuntud rahvategelane Ottomar Laamann, kes endale Seedrioru piirkonda maja oli ostnud ja nüüd Ontariosse siirdudes kohalike eestlastega jumalaga jättis.

Vaevalt vabas maailmas ühtegi teist eestlast kes oleks mingi eesti organisatsiooni esimehena 25 aastat järjest ametis olnud nagu O. Laamann, kes valiti Calgari Eesti Seltsi esimeheks 1953 aastal ja kes püsis selles ametis kuni tänaseni.

Eesti Seltsi peakoosolekule 9. juunil järgnenud koosviibimisel O. Laamanni auks YWCA ruumes anti talle tänulike Calgari eestlaste poolt üle hulgalise allkirjadega iluköites mälestusalbum.

Seltsi üldkoosolekul, millest võttis osa 35 isikut ja mida juhatas N. Rõuk, valiti uueks esimeheks Peeter Leesment, abiesimeheks I. Zach, sekretäriks A. Asmus, laekuriks O. Timma.

Eesti Liit Kanadas esindajaks valiti esimees P. Leesment ja kohalikku Citizenship Concil'i H. Leesment.

Calgari Eesti Selts mis asutati 1950 aastal ja mis võib oma tegevuses toetuda 70-ne ja vist natuke enamgi liikmelise eestlaskonnale on korraldanud järjekindlalt igal aastal Vabariigi aastapäeva ning jaanipäeva ja võidupüha koosviibimised. On märgitud ka küüditamise mälestuspäeva, korraldatud rahvalike toitude ja käsitööde näitusi, osavõetud hõimuõhtudest ja organiseeritud mõningaid teisi üritusi.

Calgary on viimastel aastatel, tänu õlikapitalile, kiiresti kasvanud nii elanike arvu kui ka kõrg- ja üldehituste poolest. Tast on kujunenud moodne ja kaunis suurlinn, milles kohalikud eestlased end mugavalt ja majanduslikult kindlustatuna tunnevad.

Richard Norvell TOOB UUDISI

III Ülemaailmsete Eesti Päevade või Esto '80 esimees Richard Norvell kõneleb laupäeval 29. juulil Moonstone's peetavatel Killamängudel Põhja Ameerika eestlaskonnale meie suure maailmaürituse ja muude rahvuslike küsimuste üle. Tal on siin ka nõupidamisi mitmete Kanada eesti organitsatsioonide esindajatega Esto '80 küsimustes.

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma
sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

ÕPETAJATE ABILISTE INSTITUUT ALUSTAB TEGEVUST

Õpilaste seas kahe koguduse esimehed – Kaugem osavõtja Austraaliast

Rohkem kui aasta ettevalmistust vajanud.. Kirikuõpetajate.. Abiliste Ettevalmistav Instituut alustas tegevust Toronto Peetri kirikus pühapäeval, 16. juulil. Pidulikul jumalateenistusel, jutlustas piiskop Karl Raudsepp, teenisid koguduse õpetaja assessor praost Oskar Puhm ja Vana Andrese koguduse õpetaja Andres Taul. 2 laulu esitas solist Liina Purje ja trompetil mängis August Liivoja. Orelil saatis Inga-Pia Korjus.

Päevakohase jutluse aluseks piiskop K. Raudsepp oli valinud tänapäeva mõiste kohaselt vaieldavad sõnad pühakirjast (Mat. 20. 1—15) kus majaisand maksis ühesugust ning rikkalikku tasu kõigile tööliste tema viinamäel, vaatamata sellele kas nad tulid tööle päeva esimesel või üheteistkümnendal tunnil.

Pöördudes selle järele instituudi õpilaste poole ta rõhutas, et teie olete töölised Issanda viinamäel ja teile tasutakse rikkalikult selle eest, et teie TAHATE töötada sellel põllul oma koguduse ja rahva heaks.

Töötamine õpetajate abilistena ei ole kerge, sest elame materjalistlikul ajal, kus töötatakse pingeliselt maapealse vara kogumiseks ja vaevalt jätkub aega oma hinge eest hoolitsemiseks ning kirikus käimiseks. Matused nendele korraldatakse rikkalikud ja laululehtedele trükitakse ilusad salmid. Hoolitsetakse, et väliselt kõik oleks kõige paremas korras.

Pühakirja juhendavaid sõnu ning õpetusi ei panda tähele ja elatakse tühja või mõttetut elu. Selle tulemusena näiteks Torontos tapab end keskmiselt 10 inimest päevas. Portlandis möödunud aastal 150 kooliõpetajat said õpilaste käest peksta ja New Yorgi linnas õpilased lõhkusid koolide sisseseadeid 600 miljoni dollari väärtuses. Samal ajal kogu maailma ulatuses leidis aset 142 suuremat relvastatud kokkupõrget, sõja, mässude, rahutuste ja streikide mahasurumiste näol.

Kirikus käimist ja Jumala teenimist peetakse kommunistlikes maades riigivastaseks kuritööks ja Albaanias poodi avalikult üks preester, keda süüdistati lapse ristimises.

Ka meie seas on küllalt, kui mitte usuvastast, siis kiriklikku elu kritiseerivat juttu. Kritiseeriti äsjaseid Billy Graham'i jumalateenistusi Torontos ja sarjata on saanud ka käesoleva kirikuõpetajate abiliste ettevalmistava instituudi korraldajad, eriti põhjusel, et õpilastena on lubatud osavõtt naissoost isikutel. Kas sina oled kade, et 20 rahvuskaaslast mitmest kogudusest, oma hingekarjase soovitusel tahavad töötada Issanda viinamäel? Palume Issanda õnnistust, et nende töö oleks viljakas.

Pärast jumalateenistust Instituuti õpilased, selle korraldajad ja lähemad kaastöölised kogunesid all saalis, kus koguduse naisringi poolt oli korraldatud kohvilaud. Seal piiskop K. Raudsepp tutvustas seni registreeritud õpilasi tähestikulises järjekorras. Nendeks on: ALTOSAAR, Heino — Montreali Jaani kogudusest, keemiainsener. ILVES, William — New Yargi Pauluse kogudusest, keemik. JÄRVELT, Elmar — Philadelphia koguduses, filoloog. KALDMAA, Väino — Sault Ste. Marie koguduse esimees, insener- tehnik. KASS, Tarvo — Peetri koguduse nõukogu liige. KIVI, Hans — Vana Andrese kogudusest, ühistegelane. KUNINGAS, Elmar — Chicago kogudusest. Õppis usuteadust juba iseseisvas Eestis. MÄNNISTU, Aino — Torontost, pearaamatupidaja. MERILOO, Kalle — Portlandi koguduse organist, hebrea keele tundja. NÕMMIK, Juta — abipraost T. Nõmmik'u abikaasa, filoloog. PIHU, Edgar — Lakewoodi kogudusest. Oli Tallinna Toomkiriku asjaajaja. PINNA, Kersti — Torontost. Peetri kogudusest, eriharidus filosoofia. PINT, Oivi — Thunder Bay kogudusest. ROOMETS, Toivo — Baltimore kogudusest. ROOST, Albert — Vana Andrese koguduse esimees Torontos. SAAR, Ülo — Sidney kogudusest, Austraaliast. TAAL, Valter — Los Angeles kogudusest. TALISTU, Arnold — Chicago kogudusest, õigusteadlane ja TRALLA, Tiit — Toronto Peetri koguduse esimees.

Instrueerival koosolekul oli kohal 16 õpilast. Ülejäänud pidid kohale jõudma esmaspäeva hommikuks. Nende seas ka üks Göteborgi koguduse liige Rootsist, kelle nimi ei olnud veel teada.

Instituudi õpilased Torontos on leidnud omale asukoha peamiselt sugulaste või sõprade juures Mõned on asunud elama ka Tartu College'isse.

Õppetöö Instituudis kestab 15 päeva ja lõpeb kirjalike katsetega, milleks on reserveeritud terve päev.

Õppejõududeks on.: Prof. A. Võõbus: — Vana Testamendi usuline maailm — Evangeeliumite pärimused — Urgkristluse vaimsus — Peajooni kodumaa kirikuloost.

Piiskop K. Raudsepp: — Homileetika, kateheetika ja liturgia – EELK Põhimäärused.

Assessor praost O. Puhm: — Hingehoiu töö — Kaasaegsed ristiusu vormid Praost mag. R. Kiviranna: — Eetika — Usu õpetusalused.

Dr. R. Toi: — Kirikumuusika.

Pühapäeval, 30. juulil on Instituudi lõpu pidulik jumalateenistus.

Killamängust osavõtjate majutamine

Killamängude juhatusele on tulnud järelepärimisi ööbimisvõimaluste kohta rahvapidustuste ajal Moonstone'is 29. juulil.

Esimene võimalus on telgitamine Killamängude Eesti aladel. Maakondade juures on võimalus telke püstitada nii, et need moodustaksid seal teatud asulad. Telgid tulevad üles panna laupäeva enne lõunat. Telgitamise eest ei ole eritasu.

Moonstone'i ümbruskonnas on enamus eestlaste suvilaid. Pidupäevade puhul oleks vast hea sõprugi külastada, mida suvilate rohkuse tõttu vähem mahti on olnud teha. Suvilatest on hea sõita Killamängudele ja tagasi.

Orillias, mis Moonstone'ist 12 miili ida pool, on 28 motelli. Kõik Ontario turismi informatsiooni punktid annavad nende kohta lähemat informatsiooni. Loetleme siinkohal mõningaid suuremaid: Di Lido Motor Hotel tel (705) 325-1388, Fern Resourt 325-2556, Governois Inn 326-7343, Holiday Inn 325-9511, Hotel Champlain 326-6473, Knights Inn 326-3554. Soovitakse koheselt reservatsioonid teha, sest killamängude inimesi, kes ühtlasi puhkusel, on palju liikumas.

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

ROOTSI EESTI NOORTE BUSSID KILLAMÄNGUDELE

Rootsi eesti skautlikud noored, kes esinevad Killamängudel Moonstone'is laup. 29. juulil, saabuvad Kanadasse reedel, 28. juulil ja sõidavad otse Orilliasse, kus 74-le on reserveeritud kohad Holiday Inn'is, 400 Memorial Ave. tel (705) 325-9511. Sealt loodetakse korraldada ühistransport Moonstone'i Kanada bussidega järgmisel hommikul.

Pärast Killamänge peatub hulk Rootsi noori Tartu College'is, Torontos. Nad lahkuvad Kanadast 2. augustil.

Kanadast sõitis 177

Kanada eesti skautide ja gaidide esindusüksused alustasid kuuesajamiilist teekonda Ühendriikidesse kahe bussiga Toronto Eesti Maja juurest reedel, 7. juulil kell pool kaheksa õhtul. Bussidega sõitis 93 noort ja juhti. Kuna kahe maleva osavõtjate arv maailmalaagrist oli 177, siis umbes samapalju poisse ja tüdrukuid sõitis omal käel eraautodega. Jumalagajätt vanematega, mõningad kurbusepisarad, mis alati kuuluvad reisualguse juurde ja juba vurasid maanteehiiglased Buffalo suunas. Reis kestis kogu öö. Reisujuhid nskm. Lia Pikkov ja ngdr. Linda Valter organiseerisid kõike, mida bussis saab teha. Nad lõbustasid muusikaga ka bussijuhte, kellede sõidutingimused ei olnud kerged öö ja udu tõttu. Järvemetsa laagriväljakule New Jersey osariigis jõuti laupäeva hommikul kell pool kümme. Kuna vahepeal oli tehtud ümberriietumise peatus, siis väjus bussidest gaidi-skaudi vormis ligemale sajapealine noorteväg, keda oli tulnud tervitama maailmalaager „Koguja II" juhtkond ja juba varem kohalesaabunud Kanada esindusüksuste juhid skm. Silver Kask ja ngdr. Tiia Kütt. Kajas vägev laagrihüüd ning asuti otsima ettenähtud laagrikohti. Kanada oli kohal.

Killamängude eriümbrik

Eesti Filatelistide Selts korraldab killamängude ajal Moonstone'is ka Tallinna nimelise postkontori, kust on võimalik osta eriümbrikke, mis on varustatud killamängude tempiga, milleks postivalitsuselt on saadud nõusolek. See on ainulaadne juhus nii filateeliast huvitatuile kui ka mängudest osavõtjatele endile suveniirümbrikkude ostmiseks ja teele lähetamiseks. Killamängude eriümbrikke ja postitempliga ja markidega varustatud suveniirümbrikke on võimalik osta enne killamängusid ka Henn Mäeste'lt, aadress: 91 Old Mill Dr., Toronto, Ont. M6S 4K2. Eriümbrik maksab 25 centi kuid eritempliga ja markidega varustatud ümbriku hinnaks on 50 centi.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA

K. Päts — 1918.

TEEJUHIS KILLAMÄNGUDELE

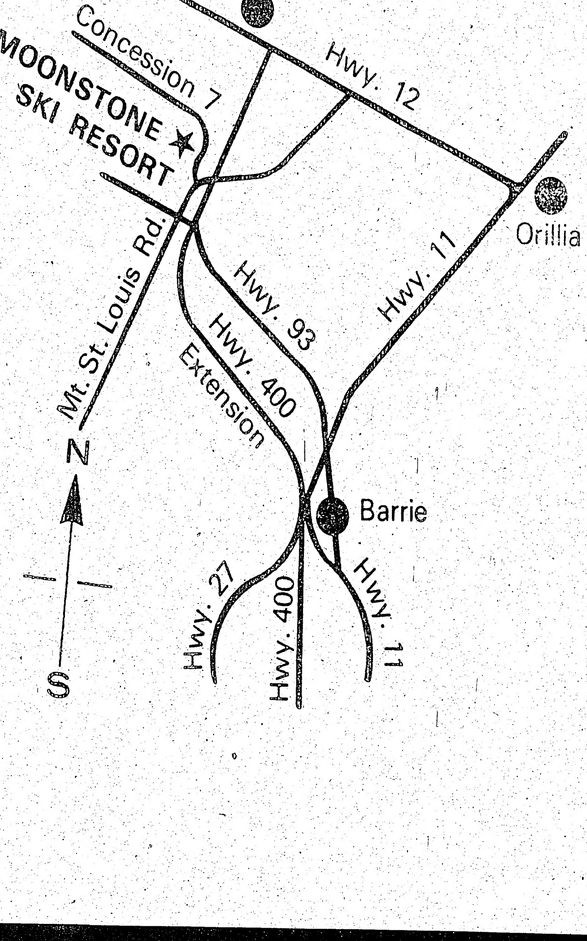

MÜÜGIL
Eesti värvides
PAADI LIPUD
10½"×18"
Hind $4,50. Ont. müügimaks 32¢
Postiga tellides saatekulu 35¢

„EESTI LIPUD"
suurus 3 x 6 jalga. Hind $17.50
Pluss Ontario jaemüügimaks 4%
Postiga tellides saatekulu 45¢

„MEIE ELU" falituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

EELREGISTREERIMINE sept. kuu algul toimuvale
Kanada 21 päevasele bussi ekskursioonile
H. KIVI TRAVEL
466-4813 või 759-3588

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

VEETKE PUHKUS FLORIDAS
AQUA-MAR-MOTELLIS
Kuulsa „INTRACOASTAL WATERWAY" ääres.
☆ Motellis De-Luxe korterid ja muud tänapäeva mugavused. ☆ Üks blokk ookeani randa, ligidal öö-klubidele ja äridele.
☆ SOODSAD SUVEHINNAD ☆
555 N. Riverside Dr., Pompano Beach,
Florida 33062, tel. 305-943-8800
Omanikud OSS ja MAIRE RIISMA

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
võtab tellimisi vastu alumiinium uste, akende ja välisseina katete tööde peale (aluminium siding). Neljas värvis alumiiniumist veerennid ilma jätkudeta (ühes tükis). Tasuta hindamine.
Töö kiire ja korralik.
H. OSSO, tel. 884-4558 ja 832-2238, Richmond Hill, Ont.
Met. lic. nr. B 888

EESTLANE KAHE KEISRI IHUARSTIKS

Kullamaa köstri poja tähelend

70 aastat tagasi, 7. märtsil 1907, suri Tsarskoje Selos eestlane, kes Läänemaa lihtsatest oludest oli andeka eesti noorena tõusnud Vene suurriigi kahe keisri ihuarstiks. Tuleval aastal möödub 150 aastat tema sünnist. Dr. med. Gustav Hirsch sündis 23. juulil 1828 Kullamaa köstri pojana. Isa varajane surm tekitas olukorra, kus ta Tallinnas õppides vajas oma ema venna, dr. Philipp Karelli toetust. See sugulusside sai heade võimetega noormehele sillaks, mis teda viis Peterburi, kus ta hakkas õppima Vene Sõjaväe Arstiteaduslikus Akadeemias. Sõjaväearstina Poolas töötades ta saavutab Varssavi Ülikooli arstiteaduskonnas dr. med. kraadi. Suure osa oma elust ta oli kahe Vene keisri ihuarsti kõrgel ametikohal. Olles kasvanud kristlikus ja rahvuslikus vaimus, ta võttis aktiivselt ja huviga osa oma rahva saatusest ja oli Peterburgi Eesti Jaani koguduses mitte ainult ustav liige oma rahvuslikus kirikus, vaid ka selle suure koguduse au-eestkostja.

Dr. Gustav Hirsch kuulub nende eestlaste hulka, kes kõikidest takistustest hoolimata jõudsid kõrgema hariduseni, mille saamine eestlastele tollel ajal oli raske. Samas ta kuulub tõusva eestluse noore haritlaskonna keskele, kes jäävad ustavaks oma rahvale ja ei häbene oma eestlaseks olemist ka kõrgetel ametikohtadel töötades. Ta seisab meie kultuuriloos väärikalt selliste eesti rahvusest arstide kõrval nagu seda olid tema onu dr. Philipp Karell, esimesi eesti rahvusest arste (1806—1886) ja tulihingeline eesti rahvuslane ja doktorid Faehlmann ja Kreutzwald, kes andsid oma erakordselt suure rahvuslik-kultuurilise panuse Eesti rahvale ajal, kus ta seda kõige rohkem vajas. Ükski nendest neljast mehest ei piirdunud sellega, et nad suure ustavusega täitsid oma ülesandeid arstidena ja olid viljakad oma erialal, vaid nad pidasid seda oma pühaks kohustuseks aidata kaasa Eesti rahva valguse ja vabaduse poole tungimisel. Nad on jätnud ka järeltulevatele põlvedele oma inspireeriva eeskuju, mida meie eriti praegusel ajalooperioodil vajame.

Gustav Hirsch sai oma koolihariduse Haapsalu kreiskoolis ja sellele järgnevalt Nikolai nimelises gümnaasiumis Tallinnas. Pärast Peterburi meditsiinilise akadeemia lõpetamist ootas teda töö sõjaväearstina, mis teda viis Poolasse, Krimmi sõtta ja Sevastopoli piiramisrõngasse. Väljapaistvate võimetega mehena ta sai Moskva keiserliku kaardiväe ülemarstiks. Edasi läheb teenistuskäik Poolasse, kus ta on sunnitud viibima oma ülesannete täitmisel ajal, mil venelased surusid maha patrioodlike poolakate mässu.

Ta on siis Krasnoje Selo miljutaarhaigla ülemarst. Selles ametis valitakse teda arstina saatma troonipärijat tema reisil läbi Venemaa. Seliselt avanebki eestlasest arstile uks Vene keisrikotta. Kui troonipärija saab keiser Aleksander Kolmandaks (1881—1894), siis ta

võtab 53 aastase dr. Hirschi oma ihuarstiks. Oma töö ja isikuga ta oli võitnud keisrikojas sellise poolehoiu, et teda palutakse oma tööd jatkata ka järgmise keisri Nikolai II ajal.

Eesti päritoluga arst jäi sellele kohale kuni oma surmani, mis tuli Tsarskoje Selos, mis asub 25 kilomeetrit Peterburist lõunapool.

Linn kannab nüüd Puskini nimetust. 1944. aastal korraldati selles linnas eesti kommunistidele ettevalmistuse kursused juhuks kui neil tuleb võimalus saada uuesti võimule eestlaste põlisel kodumaal, kus läbi sajandite oli valitsenud kristlik vaim ja armastus oma rahva ja tema vabaduse vastu.

Vaatamata asjaolule, et ametiülesannete täitmine väljapaistvate võimetega arstile jättis väga piiratult vaba aega, kasutas dr. Hirsch seda oma rahva kasuks. Eestiga oli tema side tihe. Oma suvepuhkuste ajal ta viibis tavaliselt oma venna juures Tallinnas ja külastas sugulasi seal, kus asub Kullamaa 13. sajandist pärinev kirik oma kunstiväärtustega ja lihtne köstrimaja, kus ta oli sündinud südasuvisel ajal a. 1828.

Gustav Hirsch oli noor 29 aastane sõjaväe arst, kui ta kuulis, et aastal 1857 — 120 pikka aastat tagasi — hakkas ilmuma ühe eesti tarmuka köstri Johann Woldemar Jannseni „Perno Postimees". Toimetajale saabus kiri, milles pakuti artikleid, mis seal dr. Hirschi töö viljana

hakkasid ilmuma pealkirja all „Tervise hoidmisest".

Ühes sellises artiklis ta kõneleb põhjalikult viina laastavast mõjust inimeste siseorganitele (magu, maks, peaaju jne.). Peterburi patriootlikul tohtril oli südamel oma „armsa maarahva" tervis, mis oli mitmetiohustatud puuduliku tervishoiu läbi ja ka selle tõttu, et üle maa oli avatud kõrtside tihe võrk, mis meelitas rasketes oludes elavaid talupoegi joomisele ja selle kaudu oma viletsuse unustamisele.

Keisrite ihuarstina töötanud Eesti rahva ustav poeg ja sõber väärib oma 150. sünnipäeva puhul mälestusmonumenti meie mõttemaailmas ja meie kultuuriloo lehekülgedel ka tema tõsise kristlik-kirikliku tegevuse poolest. Elades, töötades ja liikudes keiserriigi kõrgemas seltskonnas, ta jääb ustavaks oma rahvuslikule kirikule, olles liikmeks ja aidates kaasa Peterburi Jaani koguduses.

See kogudus Venemaa pealinnas oli eestlaste suurimaks usulis-kirikliikuks koondiseks väljaspool kodumaa piire. Sellesse kogudusse valiti hingekarjasteks rahvusliku meelega ja väljapaistvate jutlustaja-võimetega eesti rahvusest kirikuõpetajaid. Siin töötasid dr. med. Gustav Hirschi liikmeks olemise ajal kaks Eesti kirikuloo kõige suuremat vaimulikku ja rahvuslast — Saaremaa köstrimajas sündinud Rudolf Kallas (1851—1913) ja dr. Jakob Hurt, kes suri samal aastal kui tema koguduseliige ja keisri ihuarst.

Oma rahva ajaloos ja kultuuriloos on palju unustatud lehekülgi ja suurmehi, kes ei ole laialdasemalt tuntud. Nende isik ,elutöö ja panus oma rahvale on siiski midagi, mis väärib selget esile tõstmist meie oma rahvusluse ja kristliku demokraatliku isamaaarmastuse huvides.

Rudolf Kiviranna

Los Angelese'i Eesti Segakoori juurde asutati noorte lauluansambel. Pildil osa grupi liikmeid. Esireas, vasakult — Linda Lippand, Salme Taagepera, Tiina Taagepera, Elna Padjus. Taga — Glenn Kaskla, Edgar Kaskla, Olav Padjus, Robert Anderson, Mati Laan, Asta Kallasorg.

Preester V. Hiiesalu

PÜHAL MAAL

Reisilennuk maandub Iisrael pealinna lähistel asulas, mis kannab nime Lod. Lennuvälja nimeks on pandud aga David Ben Gurion.

Lod on üsna eestipärane nimi, kuigi ei saa siit leida meie rahva ürgminevikku. Kuid kristlastena saame siit leida ürgkiriku minevikku. Üks kindel tõsiasi see on: Lod — see on Piibli. Lüdda (nii meie tõlkes, mitmes teises on: Lydda).

„Aga sündis, kui Peetrus kõigis paigus käimas oli, et ta tuli ka pühade juure, kes elasid Lüddas. Seal ta leidis ühe inimese, Aineas nimi, kes oli kaheksa aastat olnud voodis maas ja halvatud. Ja Peetrus ütles talle: „Aineas! Jeesus Kristus teeb su terveks: tõuse üles ja sea oma ase korda!" Ja sedamaid ta tõusis üles. Ja teda nägid kõik, kes elasid Lüddas ja Saaronis; ja need pöördusid Issanda poole." (Ap.t. 9:32—35).

☆

Lodist eemaldumisel vajab märkimist üks koht: En Avdat, Negevi kõrvetsoonis ja mitte kaugel Siinai poolsaarest. Sealsed varemed on usuelamus omaette, kui jälgida üht altarikivi ja ristimise basseini umbes 6. sajandist. See on kauge mineviku avaldus kunagisest kõrvelinnusest, mis kujundatud kreeklaste, roomlaste ja teiste poolt paar aastatuhandet enne Kristlikku ajaarvamist.

☆

Petlem, Bet Lechem — Leivamaja meie keeles, on haaramas kõigi südameid ja meeli! Kunagine Taaveti sünnikoht ja noorusmaa, kust kuninglikule troonile tõstetud ta, lähistel Raaheli hauaga, taamal põllumaa seoks ühe vapra moabiitlanna Rutiga, kellest üks tähtis lüli Taaveti dünastias saanud. Too Rutt, muulanna paganluse pimedusest, on haarav oma hingesügavusest: tõelise Jumala ja Iisraeli omaks saanud. Noomi ja Boas, veel teisigi, igavikku läinud ammugi, kuid: säilinud on põllupind — viljakas, kasvatades otri ja nisu. Võib näha araablannasid töötamas nende mehi jutupüha pidamas.

See on taust Petlemale — Leivamajale, mis saanud nime viljakast põllupinnast, asub 8 kilomeetrit Jeruusalemmast lõunasuunas, praegune elanike arv umbes 20.000, maapinna tõus — üha kõrgemale, „Üles Petlemma" — see mõiste on otsene, kuid eemal, Surnumere suunas, algab laskumine allapoole, et jõuda maailma madalaima veekoguni.

☆

Tähtsaim Petlemas on Jeesuse sünnikirik, ehituskäsuga ühe tähtsa isiku poolt: vanim Kristlik pühakoda maailmas — valminud Issanda Aastal 330, täiendatud 6. sajandil, rajatud meie Õnnistegija sünnikohale — Koobaslaudale. Tema on kasutamiseks kolmele vanale uskkonnale: ortodoksidele — peaaltar, armeenlastele — kõrvalaltar, katoliiklastele — koobas peaaltari all, kus kuulutamas kiri, et just siin meie Õnnistegija sündinud on.

Seal palves olla, kuulata jõuluevangeeliumi lugemist ja laulda „Püha öö . . .' 'meie emakeeli — selle pühalikkust ja haaravust on raske täpselt edasi anda. Kõik meie usurändurid, õed-vennad, on siin ühiskirikut südames tundnud ja üksteisele kätt andnud usus, lootuses ja armastuses, pühalikus osaduses.

Sinna kirikusse tuleb minna kitsast ja madalast uksest, mis sümboliseerib usuränduri minekut taevalinna. Põhjus: türklaste ajastul ülbed ratsanikud kasutanud suuri uksi, et kirikusse minna — koos ratsudega. Aitab ühest kitsast-madalast uksest, mis ühtlane kõigile tänapäevani: olgu selle kasutaja naine või mees, rikas või vaene, krooniga või ilma kroonita riigipea, patriarh, paavst, piiskop või tavaline usukuulutaja, nad kõik peavad kummardama, et Jeesuslapse sõime juurde minna, kes kõigi eest tasunud patu hinna.

☆

Linnast välja minnes jõuame Karjaste väljakule. (Luuk. 2:8—14).

See on karjamaaks ka tänapäeval — karjaste ja karjaga, peamiselt lammastega. Taas siingi palvuses olnud, vastavat kirja kohta kuulanud ja laulnud: „Neil karjastel väljal . . ." Milline elamus — täis usu- ja sisusügavust, mälestusi lapsepõlvest ja kaugest Põhjalast — Petlemas ja selle lähistel, igavese Jumala taeva pilge all!

☆

„Kesktalve külmal ajal . . ." Petlema kõrgustikul, võib jõulude paigu üsna külm olla ja koguni lund tulla. Kuid see on üks väike ebaköla selles suures tõeloos. Küll võiksime Jeesuse sünniaja — jõuluöö — septembrisse üle kanda, kuid see ei saaks meie usuelamustele midagi juurde anda. Probleemi tuum ei seisne mitte ajas ega ruumis, veel vähem kalendris, vaid — meie meelsuses.

☆

St. Hieronümus, üks suuri usumehi, on elunenud ja tegutsenud Petlemas, ühes koopas, paastunud ja palves olnud, uurinud ürikuid palju, võidelnud usuvõitlust kui kalju. Tema elutööks on: Vulgata, Püha Kirja tõlge ladina keelde. See on eriti siduv katoliiklastele, kuid ka väga tähtis Püha Kirja variant kõigile.

Hieronümuselt pärineb üks dialoog, mida Jõululapse sõime ees pidanud on. Selle tähtsaim mõte: meie süda — meie meelsus, selle peame Jeesusele andma — Tema ette kandma. Seda teinud, tohime uut meelsust saada — ainult nii, ei mitte kuidagi teisiti. See on peamine usutõde Petlemast.

Mineviku varamust

ESIMENE EESTIKEELNE TAEVAKAART

Eestikeelse astronoomiaalase kirjanduse esimesed katsed pärinevad 19. sajandist. Neid leiame koolilugemikest ja kalendrilisadest. Enneköike püüavad need kirjutised tutvustada tähistaeva omapära. Kõigest sellest esimese põhjalikuma ülevaate esitas Fr. R. Kreutzwaldi „Ma-ilm ja mõnda, mis seal sees leida on" I—V (1848—1849). Selle teose esimene osa käsitleb Maad ja Päikest ning nende asendit tähtede maailmas, teine osa aga Kuud. Seda teksti illustreeris esmakordselt eestikeelses kirjanduses avaldatav Kuu kaart. Oma teose kolmandas osas vaatles Kreutzwald planeete ja meteoriite, neljandas komeete ja viiendas kinnistähti.

Kui Kreutzwald andis laiema sõnalise (populaarteadusliku) ülevaate taevast, siis skemaatilise ülevaatena esineb 1886. aasta lävel „Oleviku" erilisana ilmunud taevakaart, mis üldse esimeseks sellelaadseks eestikeelseks väljaandeks. Kaardi autoriks oli „Oleviku" toimetaja Ado Grenzstein ise.

See „Oleviku" taevakaart trükiti formaadis 24 x 30 cm ja selle helesinisel ringikujulisel põhjal kujutati erineva suurusega valgete ringikeste ja punktidena tähed vastavalt nende näivale heledusele. Kaardil eristas Grenzstein üldse kuut tähesuurust. Tähistaeva keskosa läbis Linnutee. Kokku esines sellel kaardil 55 tähtkuju, milledest tuntumad esitati joonfiguuridena.

Tähtkujude ja 16 üksiku tähe või tähegrupi nimetusena kasutas Grenzstein ainult kümnel juhul nende üldtuntud rahvapäraseid väljendeid. Ülejäänute osas ta rakendas omaloomingut ning kasutas nimesid, mis pärinesid kas „Kalevipojast", muistendeist, loodusest või mujalt. Näiteks andis ta Lohéle nime Pisuhänd, Perseusele Soome sild,. Kassiopeiale Look, Lüürale Vanemuine, Maole Kääpa jõgi, Lõvile Kungla kuningas ja Kaksikuile Kalev.

Oma taevakaardil püüdis Grenzstein anda meile tähed teatava süsteemi korras. See ilmneb ka kaardil olevast juhendist. Selles ütleb Grenzstein ,et „enamiste igal nimega tähel on oma tähtkond enese ligidal, millest muist joonega ühte on tõmmatud. Nii on Peigmehe (tõeliselt — Sõnni. Oom) tähtkonnas: Mõrsja, Pulmalaud, Sõel ja Sõela suurem täht Näkineid; Kalevi tähtkonnas: Alev, Sulev ja mitu Kalevi neidu. Tähtsamad tähed oma tähtkondadega on: Kõu, Pikker, Äike, Taara, Uku, Kungla kuningas: Kalev, Alev, Sulev, Linda, Rõugutaja; Vanemuine, Põhjakotkas, Jõulutäht; Peigmees, Mõrsja, Sõel: Vanker, Põhjanael, Look."

Üheaegselt taevakaardiga ilmus „Olevikus" (nr. 1—2. jaan. 1886) ka pikem kirjutis, milles selgitati, miks autor koostas ja avaldas eesti muinasjuttudest ja „Kalevipojast" võetud nimedega taevakaardi. Ka õpetas Grenzstein selles kirjutises, kuidas kasutada „Oleviku" taevakaarti. Nii soovitas ta kõigepealt tundma õppida tähtsamaid tähti ja nende kaudu otsida siis taevavõlvil üles teised, väiksema heledusega tähed.

Tähistaeva ümberristimine ehk nimetamine ei iseloomusta mitte ainult „Oleviku" taevakaarti, vaid seda võtet kasutati ka mujal. Näiteks andsid saksa astronoomid Schiller ja Schicard XVII sajandil tähtkujudele piiblipärased nimed, ja vaatamata sellele, et kuni XVII sajandini kinnitati Euroopas viiekümnele tähtkujule kindlad nimed, mis pärinesid II sajandist Ptolemaioselt.

Grenzstein väitis, et ta „teeb tööd eesti rahvale ja nii ta ei taha, et võõrapärased teaduslikud nimed paneksid täheteaduse mõistmise seitsme luku taha kinni." Ka arvas ta, et kui tähistaevas leiduvad rahvapärased nimetused, siis on ka taevalaotust kergem tundma õppida.

On raske otsustada, kui suures osas Grenzsteini lootus täitus. Vähemalt puuduvad eesti astronoomilises sõnavaras ja rahvasuus tema tähtkujude nimetused. Kuid sellele vaatamata ei ole kahtlust, et „Oleviku" eestikeelne taevakaart aitas huvi äratada tähistaeva kui looduse ühe ilusaima ja mõistatuslikuma koostisosa vastu.

Vastavalt trükikoja tehnilistele nõuetele palume käsikirjad „Meie Elu" toimetusele saata masinkirjas ja võimalikult varakult enne lehe ilmumist.

KÜMME OHTLIKKU HAIGUST

Aprillis 1948 alustas Genfis tegevust UNO Tervishoiu Organisatsioon, mille ülesandeks on: saavutada kõigi rahvaste võimalikult kõrgem tervise tase. Ka kogub ja avaldab Tervishoiu Organisatsioon statistilisi andmeid tervishoiust ning sündimusest ja suremusest maailma ulatuses. Need andmed avaldatakse tavaliselt ajakirjas „Maailma Tervis", mis ilmub inglise, hispaania, prantsuse, portugali ja vene keeles. Viimati see ajakiri esitas ka loetelu-ülevaate kümnest ohtlikust haigusest maailma ulatuses.

Esikohal nende kümne hulgas seisab malaaria ehk halltõbi. See on eosloomade (Sporozoa) klassi kuuluva vereparasiidi plasmoodiumi tekitatud perioodiliselt taastuva palaviku haigus. Haigustekitajat kannab edasi ja on selle arenemise üheks vältimatuks lüliks hallsääsk (Anopheles). Seetõttu esinebki malaaria just hallsääse eluks sobivais maakohtades (kus leidub seisvaid madalaid veekogusid, soid ja on vajalik temperatuur). Maailma ulatuses suutis UNO Tervishoiu Organisatsioon juba 76% malaaria piirkondadest tõveohust vabastada. Praegu esinevad veel eriti ohtlike piirkondadena Iraan, Mehhiko, Salvador, Nikaraagua, Guatemaala, Honduuras ja Venetsueela. Haigestunute ravimine on küllaltki keerukas, sest inimesele ohutuis annustes ravimid ei hävita veres plasmoodiumi tema arenemise kõigis faasides .

Tuberkuloosi põeb maailmas 15—20 miljonit inimest. Enamik neist (umbes 80%) elab endistes asumaades. Euroopa riikides kulutatakse tuberkuloosi raviks keskmiselt 5 dollarit iga haige kohta, Aasia maades aga 100 korda vähem, ja vaatamata sellele, et tuberkuloosioht on seal kümme korda teravam kui Euroopas. UNO Tervishoiu Organisatsiooni ülesandel koostati spetsiaalne troopikamaades kasutamiseks sobiv tuberkuloosivaktsiin — tuberkuliin, mis ka kuumas kliimas säilib pikka aega. Selle vaktsiini toimel haiged — 90% juhtudel — paranevad. Euroopas ulatuslikult kasutatav sanatoorne ravi on üldiselt kallis (kuni 5000 dollarit haige kohta) ja ei ole nii ka arenevais maades rakendatav.

Troopikamaade nuhtluseks on framböösia ehk vabarntõbi, mida tekitab spiroheet Treponema pertenue. See haigus ründab eriti lapsi ja kandub edasi kokkupuute teel. Haiguse nimetus pärineb tema iseloomulikust tunnusest — vaarikaid meenutavate sõlmeksete tekkimisest haige nahale. Tõbi avaldub kolmes järgus: esimene kohe pärast nakatumist, teine 6—12 kuud ja kolmas aastaid hiljem. Inimese nahale tekivad villid ja haavandid ning liigeseid ja luid tabab väärareng. Kasutamist leiab penitsiliinravi.

Gripp on tuntumaid ja levinumaid viiruslikke nakkushaigusi. Seniste uurimistööde põhjal selgitati, et grippi ja nohu tekitavaid viirusetüvesid leidub umbes 80. See raskendab universaalse, igal juhul tõhusalt mõjuva vaktsiini tootmise. Iga gripiepideemia korral tuleb seda epideemiat tekitava viiruse tüvi kindlaks teha, et toota just selle tüve vastast vaktsiini.

Kollapalavikku ja mitmeid teisi viirushaigusi (hemorraagilist palavikku, Denge palavikku jne.) kannab edasi sääsk Aedes degypti. See sääsk areneb troopikas eriti vihmaperioodidel, aga ka muul ajal igasuguses seisvas veehulgakeses, isegi tühja konservikarpi kogunenud vihmavees. Eriti rohkesti siginevad need sääsed korrastamata asulais, suurlinna aguleis ja mujal. Kõige tõhusamini saabki selle sääse vastu võidelda asulate heakorrastamisega ja veevärgi sisseseadmisega. Kõige rohkem kollapalavikku esineb Aafrikas ja Ameerikas Kariibi mere piirkonnas. Hemorraagiline palavik on Kagu-Aasia maade haigus, mis ründab sageli 5—7-aastasi lapsi, tekitades mao- ja soolteverejookse, shokiseisundit ja krampe ning lõpeb 10% juhtudel surmaga. Haiguspuhangud korduvad umbes 4 aasta järel. Esmakordselt diagnoositi seda haigust 1954. aastal Manilas (Filipiinidel). Uuesti puhkes ta 1958. aastal Bangkokis. Alles 1964. aastal, kui see haigus levis Indias üldepideemiana, suutsid arstid tema loomule ja tekkepõhjustele jälile jõuda. Denge palavik tekitab suuri valusid liigestes ja lihastes. Ägedad epideemilised puhangud ei too siiski kaasa palju surmajuhtumeid. Vaktsiine nende viirushaiguste vastu pole senini suudetud luua.

Poliomüeliit ehk lastehalvatustõbi on samuti viirusepideemia, millesse Euroopas ja Põhja-Ameerikas haigestus aastail 1951—1955 keskmiselt 52 000 inimest aastas. Pärast seda, kui USA arstiteadlane Sabin leiutas massiliseks kasutamiseks sobiva vaktsiini, langes neis maades haigusjuhtude arv 240-le aastas. Kogu maailmas on Sabini vaktsiiniga immuniseeritud juba enam kui 350 miljonit inimest. Nõuk. Liidus on kasutamisel oma vaktsiin. Seal, kus vaktsiini ei kasutata, poliomüeliidi levik näitab suurenemist. Enamasti (70%) haigestuvad lapsed alla 4 aasta vanuses.

Trahhoom ehk silmamarjad (täpsema nimetusega: krooniline nakkuseline silma sidekesta põletik) esineb ikka veel — maailma ulatuses — muret tekitava sagedusega. Alles kümmekond aastat tagasi õnnestus teadlastel trahhoomi tekitajat laboratooriumis paljundada. See avas tee ka vastava vaktsiini väljatöötamisele. Vaktsiin annab aga immuunsuse väga lühikeseks ajaks. Tänapäeval ravitakse seda haigust peamiselt antibiootikumidega, kuid nende mõju osutub paljudel juhtudel nõrgaks. Maailmas on praegu umbes 400 miljonit trahhoomihaiget ja see arv näitab tõusutendentsi. Haiguse tunnuseks on see, et laugude sisepinda ja sellega kokku puutuvat silmamuna välispinda katval silma sidekestal tekkivad trahhoomi puhul sõmerjad nääpsukesed („marjad"), hiljem aga haavandid ja lauge moonutavad armid. Kandub põletik üle silma sarvkestale, muutub see häguseks ja haige kaotab nägemise.

Koleera on kiiresti ja ägedalt kulgev ning leviv nakkushaigus. Haigusidud, sattudes saastunud joogi või söögiga inimese seedetrakti, põhjustavad nakatanut juba esimestel tundidel ägeda kõhulahtisuse ja alatemperatuuri, -jõuetuse ning loiduse. Hiljem järgneb surmatoov kollaps. Suremus ravi pudumisel on 20—60 protsenti, lastel ja raukadel kuni 90 protsenti. Ravimite õigeaegse kasutamise puhul on suremus koolerasse tänapäeval vaid 1—3 protsenti. Epideemialained saavad tihti alguse Gangese oru piirkonnast ja levivad kiiresti mööda maailma. Vajalik on karantiini-eeskirjade rakendamine ja elanikkonna vaktsineerimine. Profülaktika seisneb peamiselt toitlushügieenis ja vee kvaliteedi kontrollimises ning tagamises.

Leeprat ehk pidalitõbe esineb maailmas peamiselt Aasias, Lõuna-Ameerikas ja Aafrikas. Tänapäeva arstiteadus ei pea haigestunute ranget isolatsiooni üldiselt vajalikuks, välja arvatud mõned nn. lahtised juhud. Siiani pole õnnestunud seda pisikut kultiveerida ega katseloomi temaga nakatada, mis raskendab leepravastase vaktsiini väljatöötamist. Ka pole veel leitud küllalt tõhusaid ravimeid ja ravi ise kestab väga kaua. Maailmas on praegu umbes 10 miljonit pidalitõbist, neist 4 miljonit juba kehaliste vigastustega. Tõbi ise lööb välja alles aastaid pärast nakkust nahale tekkivate tundetute laigukestena, mis pikkamööda arenevad kõbrukesteks. Hiljem kahjustuvad närvid, jäsemed moonduvad ning kärbuvad.

Bilhartsioos ehk shistosomoos (vereimiusstõbi) esineb mitmetes Aafrika maades (Egiptuses, Tansaanias, Nigeerias, Senegalis ja mujal) ning kahjustab peamiselt nooremaid lapsi. Haigustekitajaks on keeruka arenemiskäigu ja omapärase kehachitusega siseparasiit, kes harilikult elatseb inimese suurtes veenides. Haigust saab täielikult likvideerida parasiidi vaheperemeheks olevate vectigude hävitamisega.

H. H.

Pärast Kolumbust lätlased

Lätlased on andnud välja suvel Bostonis toimuva üldlaulupeo puhul ingliskeelse broshüüri Läti ja lätlaste kohta, kus muuhulgas mainitakse, et esimesed lätlased olid tulnud Ameerikasse juba 1638.

Peter Minuit oli tollal rajanud Delawares asunduse, kuhu toonud koloniste Euroopast. Nende hulgas oli olnud ka neli lätlast. Eestlaste kohta on teada, et eestlasi või vähemalt eestimaalasi asus samuti Delaware asundusse, kuid Parmingu andmetel (The Estonians in America) nimeliselt on teada eestimaalasi alles 1654. aastast. Pole aga võimata, et eestlasi ja liivlasi tuli siia juba 1627.

Kuid lätlasi oli uues maailmas siiski juba varem. Tobago saart Kariibi meres (Venetsueela lähedal) tuntakse veel praegugi „Kuramaa kolooniana". Kuramaa hertsog oli asustanud selle saare 17. sajandi algul, tuues siia ka lätlasi. Kui 1687 inglased vallutasid Tobago, tulid lätlased üle Ameerikasse.

Tänavu 16. ja 29. juuni vahel toimus Tobagol Läti Maailmanõukogu konverents ning mitmesuguseid kultuurilisi üritusi, mispuhul Tobagole sõitis hulgaliselt lätlasi. (VES)

Jõekääru suvekodu köögipersonal. Ees, vasakult — H. Ungurs ja E. Gelzins. Taga — majandusjuht R. Valterm E. Schaer ja köögi juhataja M. Varik. Foto — J. Säägi

NÄDAL VILGAST TEGEVUST JÕEKÄÄRU SUVEKODUS

Eelmine nädal Jõekääru suvekodus oli väga elav. Ilmad olid päikesepaistelised ja soojad. Esimesel esmaspäeva.. hommikul ..äratas.. lapsi naeratav päike mis kordus terve nädal. Päike paitas pruuniks koolipingilt tulnud laste kahvatud palged.

Päev algab hommikuse võimlemisega millele järgneb päevakavas ette nähtud tegevus.

Huvitavamaks alaks oli möödunud nädal kindlasti savitöö (keraamika) kunst Lia Holmbergi õpetamisel. Vormiti ja vooliti mitmesuguseid tarbe- ja kaunistusesemeid nagu: vaase, tuhatoose, kausse jne.

Muusika õpetaja Ants Sulevi juhatusel ja järelvalvel toimus suurte poiste õine kanuuretk ja telgitamine, mida ei suutnud nurja ajada isegi äikesevihm.

Mitmesuguste erialade juht E. Ruberg on olnud ametis oma tulevaste laskemeistrite ettevalmistamise ja treenimisega. Ta viibib tihti laskehuvilistega naabrite — soomlaste-laskerajal. Tulemused hakkavad juba varakult selguma. Eelmine nädal „põmmutas" Timo Lipping välja pronksmedali ja kasvataja Tamara Norheim saavutas käelt lastes 100-st võimalikust 100. E. Rubergil ei ole laagris palju vabu minuteid sest ta õpetab peale laskmise veel kunsti ja nahatööd, peab hommiku- ja söögipalvet, näitab kinofilme ja valguspilte, loeb ja tutvustab Kalevipoega, valvab, et keegi ei „patusta" eesti keele ja meelega; korraldab õpilaste käsitöö- ja kunsti näitusi.

Liikudes Jõekäärul ringi, paistab kohe silma laste lõbus meeleolu, juhataja ja kasvatajate hoolsus, hea kodukord ning haruldaselt hea organiseerimisvõime, millega on tehtud lastele laagrisolemine huvitavaks ja mitmekesiseks.

Kui rääkida laste heaolust siis ei saa kahesilma vahele jätta laagri pereemade tublidust, eesotsas majandusala juhataja R. Valteri ja köögi juhataja M. Varikuga samuti nende abilised E. Schaer, E. Nagel H. Ungurs ja E. Gelzins. Viimane on ka laagri siltide maalija.

Laste tervisliku seisukorra valvuriks on õde Reet Roos, kes mainis, et ilmad on olnud ilusad ja soojad, sellepärast ei ole külmetuse ega ka päikesepõletushaavadega haigeid. Mõni pisikene viriseja on tulnud oma verise varbaga ja mõne kriimustusega, on olnud ka paar palavikuga abivajajat kuid need on olnud kõik tühised juhud."

Et pakkuda lastele vanusele vastavat tegevust ja mänge on nad jagatud gruppidesse. Kasvandikke on kuus gruppi igal, oma „ristitud" nimi, õieti on nimi tarel, sest iga vanuse grupp on paigutatud eraldi taredesse.

Tared on kõik hästi korraldatud ja lapsed peavad selle ise korras hoidma.

Tarede ustel leiame järgmised sildid: Väikesed tüdrukud on „Liblikad" v. poisid „Tondid", keskmised tr. „Karikakrad" keskm. p. „Parvepoisid", Suured tr. „Haarem" ja srd. p. „Viimane -naer".

J. Sgi

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ® 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Armast
ANNA EENMAA'D
mälestavad leinas
ARNO (JOHN) TORPEL
RUDOLF MUST perekonnaga
LINDA VINNI

GARDENIA FLOWERS & GIFTS
Tel. (416) 466-1951
466-1502
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Lugupeetud kaasvõitlejat
OSKAR SEPP'A
mälestavad leinas
HAMILTONI EESTI
VÕITLEJATE ÜHINGU JUHATUS
JA LIIKMED

TIIBKLAVERID — PIANIINOD
Petrof, Bluthner, Forster. j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja telsed
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.
REMENY
house of music Ltd.
333 Queen St. W., Toronto 133, Ont
Tel. 363-1966

Armast ristipoega
HARRI TITUS'T
leinavad
OSKAR, HILDA ja VAIKE TÖLPT

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.
Helistada tel. 699-5295

PONTIAC
PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD.
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. Veoautod
Pruugitud autod

Mälestavad kamraad
ROMAN MEINDOK'I
sünd. 12. apr. 1930
surn. 7. juulil 1978
TORONTO EESTI LENNUVAE-POISTE
klubi liikmed

Kodumaal surnud armast venda ja õemeest
KALLE KALDOJA
sündinud. 31. märtsil 1907 Viinistu'l
sur. 1. juulil 1978 Puka'l
mälestavad leinas
õde ROOSI KUUSIK abikaasaga Kanadas
ja OMAKSED kodumaal

Your Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

EESTI SIHTKAPITAL KANADAS
MEIE ÜHISKONNA
TEENISTUSES.
EESTI MAJA
958 Broadview Ave.
Toronto. Ont. M4K 2R6

Kauaaegset perekonna sõpra
HERMAN PIHELPUU'D
mälestavad kurbuses
MARTA JA OSVALD RUMBERG
JA LAPSED

Vajatakse VILUNUD KANGAKUDUJAT, mees- või naissoost Quebec'i lähedusse. Aasta ringi töö. Majutamise võimalused.
Helistada tel. 1—418—268-8368 või kirjutada:
Micheline Beauchemin 22 Chemin du Roy, Les Grondines
P.Q. GOA 1WO

CANADIAN INVENTOR LTD.
P.O. Box 541, Don Mills, Ont. M3C 2T6 — Tel. 416-222-6941

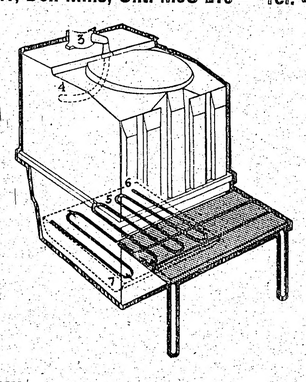

„MULLBÄNK" suvilate käimla, mis töötab ilma veeta
Mullbänk on valmistatud Rootsis
- Õhutõrjekate, kus on tihe võrk putukate tõrjeks.
- Ventilaator, mis aitab hapendada jättehunnikut, samuti hajutab haisu ja kaptab vedeliku.
- Jagaja, millega jäte juhitakse kompostiruumi.
- Mullakord soojenduselemendi peal sisaldab protsessi alustamiseks sobivaid mikroorganisme. Need on eriti visa hingega ega pole ohtu, et need sureksid.
- Soojenduselemendi sees olev termostaat hoiab „Mullbänki" soojuse mikroorganismidele sobivana. Termostaati saab hõlpsasti reguleerida näit. korrashoiu tarbeks väljaspoolse kontaktikarbi kaudu. All on mullastanud jätte kogumiskarp.
- Torontos on „Mullbänk" saadaval — THE FINNISH PLACE, 5463 Yonge St., tel. 416-222-7575. Posti code — M2N 5S1.
- Vajalik põrandapind 24" x 53".

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA
4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

Kõikideks kindlustusteks
H. LATER & CO. LTD.
„Insurance"
1482 Bathurst St.,
Toronto, M5P 3H1
Tel.: 653-7815 ja 653-7816

LEITUD SEEDRIORUL (pääle Suviharja) daami tualettesemete kohver. Informatsiooniks helistada (416) 529-3760 Hamilton ehk (519) 846-5254 Seedrioru.

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepaäri
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

MÜÜGIL
mitmesugustes värvides, kootud
eestimustrilised daamide SALLID
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6
„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Eesti arst valvekorras
22. ja 23. juulil
dr. J. Marley 921-7777
29. ja 30. juulil
dr. T. Sauks 461-0912

ÕIENDUS
EAK peakoosoleku kirjelduses on välja jäänud minu ettepanek mis peakoosoleku poolt hääletusel vastu võeti: EAK juhatusele anda volitus kulutata kuni $5000.00 eelkavandite — plaanide tegemiseks. See ei olnud soovitus vaid põhjendatud ettepanek eeltööde kulude katmiseks.
E. Rande

JURISTID
ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

MÜÜA
SUVEMAJA
Baysville lähedal Memominee järve ääres. Helistada omanikule igal ajal tel. 839-3717.

Armast isa, vanaisa, venda ja onu

JAAN PAJU

sünd, 19. dets. 1899 Lümandas
surn. 15. juulil 1978 Torontos

mälestavad sügavas leinas

POJAD PEREKONDADEGA TORONTOS
JA LOS ANGELES'IS
ÕED PEREKONDADEGA EESTIS
SUGULASED KODUMAAL JA ROOTSIS

Kirstupanek kolmapäeval, 19. juulil kell 9 õ. Peetri kirikus.
Ärasaatmine samast neljapäeval, 20 juulil kell 12 päeval.

Armast ema, vanaema ja vanavanaema

MARTA TAMM'E

neiuna Limberg

sünd. 8. juunil 1893 Tallinnas
surn. 13. juulil 1978 Montrealis

leinavad sügavas kurbuses

HARALD JA HILJA
HEIKI Ja JUDY
ALLAN
RAIVO JA JÜRI

Lahkus igavikku meie armas isa ja vanaisa

AUGUST PRAAL

sünd. 15. dets. 1892 Tartus
surn. 13. juulil 1978 Hamiltonis

mälestavad leinas

TÜTRED ÕIE JA AINO PEREKONDADEGA

Puhka rahus
armas papakene!

AUGUST PRAAL

sünd. 15. dets. 1892 Tartus
surn. 13. juulil 1978 Hamiltonis

leinavad

ENN AAREND abikaasaga
JÜRI MÜÜR abikaasaga
JUHAN PALLOP abikaasaga
ARMILDA POOM

Vaikselt uinus igavesele unele meie armas ema, vanaema ja vanavanaema

LEENA PENTRE

neiuna WAHAP

sünd. 30 juunil 1896 Harjumaal
surn. 7. juulil 1978 Tallinnas

sügavas kurbuses

POEG PEREKONNAGA TORONTOS
TÜTAR PEREKONNAGA JA POEG EESTIS

Akilise surma läbi lahkunud sugulast

MINNI OIDERMA'D

mälestavad leinas

J. JUHANSON perega

Mälestame armast

JAAN YURKIN'IT

surnud 28. 6. 78 Surrey, B.C.

HARRY JA HELMA SMITH perekonnaga
ANDRES, SAIMA, TANI JOASALU
LINDA PÄAREN

Armast ristiema

MARTA TAMM'E

mälestab leinas

KUNO perega

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm

84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval 23. juulil kell 11 hommikul. Jutlustab praost R. Kiviranna.

JUMALATEENISTUS pühapäeval 30. juulil kell 11 hommikul. Jutlustab assessor dr. A. Võõbus.

Mõlemal jumalateenistusel teenib koguduse õpetaja.

ÕPETAJA KÕNETUNNID suveperioodil neljapäeviti kl. 6—8 õhtul. Tel. 483-5847, 483-4103, 489-9808.

TORONTO EESTI
S. P. ADVENTKOGUDUS

Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848

Laupäeval, 22. juulil kell 9.30 Piiblikool. Jumalaande vastuvõtmine. Kell 11 jumalateenistus ainel „Üksildustundest vabanemine". Teretulemast!

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

Jumalateenistus on pühapäeval 23. juulil kell 5 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

„MEIE ELU"
lugejad, ärge unustage oma sõpradele soovitamast
„MEIE ELU"

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.

Jutl. Kaljo Raid.

10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS"
RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 23. juulil kell 11 hommikul ja kell 6 õhtul jumalateenistus.

Laupäeval, 22. juulil vabaõhu jumalateenistus Royal Beach'is, hr. Hõbe talus kell 4 p.l.

Kolmapäeval, 26. juulil kell 7.30 õhtul „Kolmepäevane kiitus".

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 23. juulil jumalateenistus kell 4 p.l. Usuteaduse Instituudi osavõtul. Jutlustab prof. dr. Artur Võõbus Usuteaduse Instituudi juhataja. Altarikõne praost mag. Rudolf Kiviranna. Kirikupalve piiskopp Karl Raudsepp. Orelil Instituudi muusikadirektor dr. Roman Toi. Solist bass-bariton Avo Kittask.

Pühapäeval, 30. juulil jumalateenistus kell 11 hommikul.

TORONTO EESTI
EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. Söderholm
177 Plantyre Ave.,
Scarboro, Ontario M1N 2R6
tel. 691-3184

Pühapäeval, 23. juulil kell 3 p.l. jumalateenistus. Kõneleb H. Söderholm.

Unustamata kallist sugulast

ELFRIEDE KALLISMA'D

surnud 6. juulil 1978 Montrealis

leinavad

KATARINA VAHE
ENDLA JA REIN TAMM
VILLEM TAMM

Kauaaegset sõpra

ELISABETH ROHTLA'T

mälestavad

AINO JA JUHAN

Oma ühingu liiget

JAAN PAJU'T

mälestab

SAARLASTE ÜHING

Kaasmaalast

ANNA EENMAA'D

mälestab kurbuses

RUUDO SAIDLA abikaasaga

K. Võivik

VAIMUD MAJAS

Oma esimese peavarju alla, mille ehitamisega ürginimene oli hakkama saanud, viis ta kaasa oma kombed, uskumused ja rituaalid. Nii kolisid koos elanikega majja ka igasugused majavaimud eesotsas muidugi kaitsevaimudega, kes mitmesuguste rahvuste juures kandsid erisuguseid nimesid ja toimisid vastavalt antud rahvuse või suguharu uskumustele. Üldiselt oli aga majavaim mingi jumalusetaoline olend, milles oli koos midagi maja kaitsehaldjast, surnud majaelanikest (eestkätt pereisast), tulevalvajast ja varakaitsjast, kellel võis olla mingi olendi kuju või kes võis elada mõnes loomas, nagu näiteks n.n. majaussis.

Vanad roomlased usaldasid oma kodud laaride (lares) ja penaatide (penates) hoolde. Laare oli mitmet liiki — lares familiares või domici, perekonna või kodu laarid; lares compitales, ristteede omad; lares rurales, maalaarid jne. Penaadid olid kodu, kolde, või varakambri jumalad, kelle nimigi tulenes varakambrist (penus)! Nende auks põles igavene tuli koldes.

Majaussid olid tuntud ka muinaseestlastele. Neisse siirdus pereisa ning pärast surma ja need võisid tuua majja õnne või õnnetust sõltuvalt sellest, kuidas usse koheldi. Muinaseestis olid omad vaimud ka saunal, laudal, rehel, kaevul ja muil ehitisil.

Uskumused ühenduses elamutega on olnud visad kaduma,

kuigi suur hulk neist elab edasi tänapäevani kombe või traditsiooni kujul, ilma et neid võetaks selle tõsidusega nagu muiste.

Sakslastel oli kombeks maalida hoone viiludele erilisi märke nõidade peletamiseks. Pensylvanias võib tänapäevalgi täheldada tähekujulisi ja muid õnnetoovaid märke lautade ja kuuride viiludel, mis kuuluvad saksa asunike järglastele.

Jaapanlased ehitasid oma majad nii, et üks nurk oli loodist väljas. Kui kõik nurgad oleksid olnud korralikult ehitatud, oleksid jumalad pahandanud ehitaja upsakuse üle, kes niiviisi demonstreerib oma perfektsust.

Mõned ehitamisega ühenduses olevad kombed nõudsid ka inimelude ohverdamist. Nii näiteks templite või muude tähtsamate hoonete ehitamisel Hawaiis visati üks ori elusalt hoone nurgaposti jaoks kaevatud auku usuga, et kui midagi uut loodi, siis pidi midagi vana surema.

Sakslased tegid enne nõiavitsa varal kindlaks, kas uus elamu mitte mõne veesoone peale ei satu, sest veesoone kohal olevas magamistoas poleks keegi saanud und silma.

Nõiavitsa varal vee ja maapõuevarade leidmise usk on laialdaselt levinud kõigis läänekultuuri piirkonda kuuluvates maades.

Eestiski olid mitmetel vesivarustuse ettevõtetel teenistuses erilised mehed, kes enne kaevu puurima hakkamist nõiavitsa varal pidid veesoone täpse asukoha kindlaks määrama. Kanadas esineb nõiavitsa varal veesoonte otsimist tänapäevani ja Quebecis tegelevad sellega isegi mõned külapreestrid.

Sarikate püstitamise tseremooniat, mis levinud väga paljude rahvaste juures peetakse päranduseks paganluse ajast. Selle populaarsusele on kindlast kaasa aidanud asjaolu, et sellega kaasus tavaliselt tööliste hüvitamine majaomaniku poolt. Eestis tunti seda sündmust „sarika liikude" nime all. Kui esimene sarikapaar oli püstitatud, kinnitati selle külge lipp ja lipuvarda külge tamme- või mõne muu puu okstest haljas pärg. Sel puhul oli majaperemehe kohus osta töölistele viina või anda neile selleks raha. Mõni heldem peremees lasi sel puhul katta meestele laua kõige tarviliku söödava ja joodavaga. Kui aga peremees keeldus mehi kostitamast, või tegi seda liiga kitsilt, kadusid lipp ja pärg sedamaid ja asemele kerkis vana luuakonts, mida koledam seda parem. Rootsis avaldasid töölised oma meelt sellisel korral nuku ülespoomisega sarikate külge.

Kanadas ja USA-s võib aga näha luuda sarikate küljes ilutsemas

ka siis, kui peremehega mingit vägikaigast vedada pole. Selle kombe algupära pole teada, kuid arvata võib, et luual, millel isegi nõiad ratsutavad, peab ikka mingi nõiduslik mõju olema. Tavalisem on muidugi neiski maades lipp või haljas puu sarikate küljes. Sakslased kasutavad selleks otstarbeks lintidega ehitud pärga, mis riputatud ülesse horisontaalses asendis.

Avalikkude hoonete juures pühitsetakse sarikate püstitamist vahel sama pidulikkusega nagu nurgakivi panekut, kaasaarvatud usuline talitus ja see võib saada publiku laialdase tähelepanu osaliseks. Üks juhus, kus üks noor puusepp eluga riskeerides viis lipu Oleviste kiriku torni tippu, leidis kolmekümnendatel aastatel Eestis ülemaalist tähelepanu. See sündmus leidis aset restaureerimise tööde puhul pärast välgust süüdatud tulekahju torni tipus.

Jaapanlastel oli kombeks istutada lilli — tavaliselt iiriseid — maja katusele, et tulejumal maja peale halastaks.

Ebausus on palju tähtsust rahal, kuu- ja nädalapäevadel, numbritel, hoburaudadel jne.

Enamal kui kuuekümnel protsendil Ameerika kõrghooneist puuduvad 13-dad korrused, kuna paljudes kohtades on raskusi sellel korrusel asuvate korterite väljaüürimisega. Seevastu itaallaste juures on 17-es korrus ebausuga märgistatud. Nende majakorrused hüppavad 16-lt 18-le. Tshehhide juures aga olevat kolmteist õnnenumbriks.

Hoburauad ukse kohal olid Eestis kaunis tavalised ja need täidavad oma ülesannet õnnetoojatena ka paljudes kohtades siin mandril.

Raha on tähendanud rahvausus nii õnnistust kui needust, olenevalt sellest, missuguse rahvuse traditsioonide kohaselt sellele vaadata. Itaallastel oli kombeks matta mõned münnid ehitusel oleva hoone alusmüüridesse või katusesse, et tagada selle elanike jõukust. Nad harrastasid ka kommet puistata iga toa ühte nurka veidi soola enne korterisse või majja sisse kolimist et haigusi eemale peletada.

Ebausul on ka nädalapäevadel oma tähtsus. Itaallased ei kolinud kunagi majja sisse reedeti, et vältida tüli ja pahandusi. Paljud Ameerika ehitusmeistrid on ka umbusklikud reedese päeva vastu — sellel päeval töö alustamine toovat kaasa tööõnnetusi. Eesti ehitajatele meeldis alustada tööd laupäeviti. Kui muud suuremat ei jõutud ära teha, siis toodi vähemalt koorem ehitusmaterjali kohale, kaevati välja mõni labidatäis mulda, või püstitati paar vaia hoone asukoha tähistamiseks.

Redel on ehitusplatsil üks tarvilikumatest tööabinõudest. Tänapäevani võib märgata, kuidas mõnigi tööline ei pea paljuks astuda mõned sammud rohkem, et vältida redeli alt läbi minekut, ja seda mitte alati kartuses et seal talle midagi pähe sajaks.

MÜÜGIL

ESTO '76

„II Ülemaailmsed Eesti Päevad", album

Hind $15.00

„MEIE ELU" talituses,

958 Broadview Ave. Toronto. Ont. M4K 2R6

MIDA VÕIB EESTISSE KAASA VÕTTA

„Meie Posti" toimetusele on saadetud N. Liidu ametlik õiend nende asjade kohta, milliseid ilma tollita võib sisse- ja väljasõidul kaasa võtta. Selle õiendi ametlik tekst on järgmine:

Isikuile, kes ületavad Nõukogude riigipiiri lühikeseks ajaks isiklikes asjus (ravile, puhkusele, külla sugulastele jne.) nii sissesõidul Nõuk. Liitu kui ka väljasõidul Nõuk. Liidust on lubatud ilma eriloata välja viia või sisse tuua tollimaksuta järgnevad esemed järgmistes kogustes:

Mantlid, 2 tk. isiku kohta; Ülikonnad, 3 tk. isiku kohta; Vihma- või tolmumantlid, 1 tk. isiku kohta; Kleidid, kleit-kostüümid (mitte trikootooted), 5 eset (komplekti) isiku kohta; Pealmised trikootooted villast ja sünteetilisest kiust (kampsunid, dzhemprid, sviitrid, seelikud, kleidid), 3 eset isiku kohta; Jalanõud, 3 paari isiku kohta; Meeste särgid ja naiste pluusid sünteetilisest kiust, 3 eset isiku kohta; Trikoopesu sünteetilisest kiust, 3 komplekti isiku kohta; Pearätid, kolmnurksed rätid, sallid, 3 eset isiku kohta; Mitmesugune pesu, galanteriiesemed, parfüümid, kosmeetikatarbed ja muud väikesed tarvisminevad esemed, koguses, mis on vajalikud viibimiseks välismaal arvestades sesoonsust; Riie kangas, ükskõik millise nimetusega; 10 m. isiku kohta; Katteriided (välja arvatud vaibad) 2 tk. perekonna kohta; Televiisorid, 1 perek. kohta; Raadiovastuvõtjad (välja arvatud transistorraadiod) ja radioolad, 1 perek. kohta; Magnetofonid ja magnetoolad, 1 perek. kohta; Transistorraadiod, 1 perek. kohta; Fotoaparaadid, 1 isiku kohta; Amatöör-kinofilmiaparaat, 1 perek. kohta; Foto- ja kinotarbed 1 komplekt; Amatöör-kinoprojektor 1 perek. kohta; Pesupesemasin, 1 perek. kohta; Poonimismasin, 1 perek. kohta; Tolmuimeja, 1 perek. kohta; Akordion, bajaan, 1 ese perek. kohta; Teised muusikainstrumendid peale pianiino ja klaveri, 2 eset perek. kohta; Jalgratas (ilma mootorita) 1 tk. isiku kohta; Kellad tavalisest metallist, 2 isiku kohta; Mittekallid esemed üksikute eksemplaridena kingituseks, selle hulgas mittekallid igapäevased tarbeesemed (mahlapress, kohviveski, elektrisoojendaja, käsiseparaator, samovar, elektri habemeajamisaparaat jne.), kogumaksmusega mitte üle 80 rubla; Mitmesugused nõud, mitte kaubalises koguses; Noad, kahvlid, lusikad (mitte väärismetallist), 1 komplekt; Toiduaineid, isiku tarbimise piires teel sihtkohta. Seejuures ei tohi üksikute toiduproduktide hulk olla kaubalises koguses, toiduproduktide kogukaal ei tohi ületada 6 kg isiku kohta;

Viinatooted, mitte rohkem kui 1 liiter isiku kohta; Veinid, mitte rohkem, kui 2 liitrit isiku kohta.

Tubakatooted, mitte rohkem kui 250 sigaretti (paberossi) või 250 grammi muid tubakatooteid isiku kohta.

Esemed, mis tuuakse Nõukogude Liitu üle nimetatud koguste, aga samuti esemed, mis tuuakse sisse üleandmiseks kolmandaile isikuile, võidaks läbi tolli lasta tollimaksu tasumisel nõukogude või välisvaluutas. Samasuguste esemete üldkogus, mis on lubatud tuua kaasa tollimaksuta ja tollimaksu tasumisel, ei tohi ületada rohkem kui 2 korda ülaltoodud koguseid.

Väärismetallist kelli lubatakse sisse tuua iga isiku kohta mitte rohkem kui üks.

Nõukogude Liidu territooriumile sisse toodud esemeid müüa ei ole lubatud.

NÄDALA RISTSÕNAD

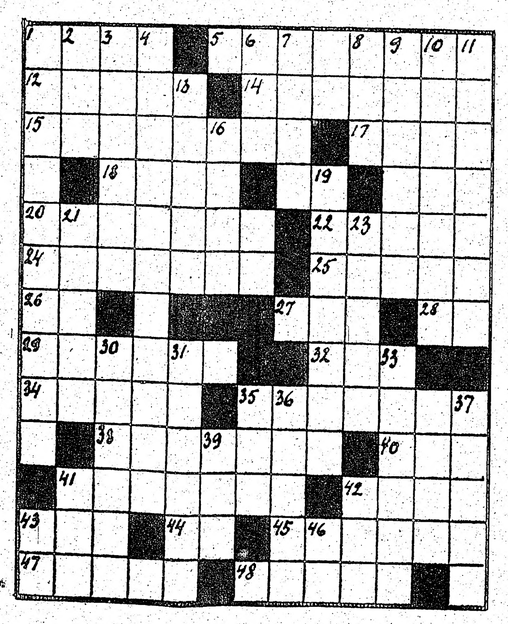

Põikread: 1. Kehaosa. 5. Saarestik Jaapani ja Kamtshatka vahel. 12. Hiljuti USA-s surnud tuntud eesti maletegelane. 14. Kandma. 15. Mitte maapealsed. 17. Mitteprodutseeriv. 18. Suitsuviir. 20. Ettekannet tegema. 22. Meri Euroopas. 24. Üksik puu purdena. 25. Hoog, vaimustus. 26. Sugulane. 27. Kehaosa. 28. Lühend raskusmõõdu ühikust. 29. Uss Eesti soodes. 32. Kolmikkonsonant. 34. Maakogukond Soomes. 35. Isik. 38. Positiivsed poolused. 40. Kellel. 41. Arendamise tulemus. 42. Luba. 43. Oskussõna spordis. 44. Valukarje (tagurpidi). 45. Ruumikus. 47. Pealinn Euroopas. 48. Taime noorusvorm.

Püstread: 1. Piltlik väljend inimese kohta, kelle juures midagi teadmatut ära proovitakse. 2. Piirkond. 3. Ärevil. 4. Tuntud briti maadeuurija. 6. Emase kodulooma. 7. Tee. 8. Lapsevanem. 9. Alev Eestis. 10. Oled imestunud. 11. Jõgi Austraalias. 13. Kiudtaim, mille lehti tänapäeval kasutatakse laialt uimastina. 16. Sõber. 19. Pürenee poolsaare muistsed elanikud. 21. Pagaritootes. 23. Häire. 30. Linn Kreekas. 31. Kreeka filosoofia sünnipaik. 33. Tippsaavutus. 35. Taime algus. 36. Udara osad. 37. Võõrapärane naisenimi. 39. Spordiriist. 41. Sec, mis tekib vee keemisel. 42. Järv Türgis. 46. Kirjade alguses kasutatav lühend.

„MEIE ELU' 'talituses on müügil kõik paguluses ilmunud ilukirjandus ja suures valikus heliplaadid.

Nihitsa veste

KAKS PÄEVA HAIGLAS

Üks tõestisündinud lugu

Mõnikord tuleb elus ette, et üks korralik inimene, kes pole midagi pahandust teinud, peab minema haiglasse. Eriti need mehed, kes kannavad keres sotsialistlikke maapõuevarasid: tina, niklit ja terast. Need metallid ei lepi igakord kapitalistliku kerega. Tükivad välja nagu töötav intelligents töörahva paradiisist.

Niisugune asi juhtus mul päris tõesti ja isiklikult kohe. Sain väikses isamaasõjas, kus võitlesin kaotajate poolel, ühe elukardetava haava saapasäärde ja teise jalakanda. Oma suures sangarlikkuses tegin mõne korra kand ja varvas ning lops oligi käes. Õieti öeldud: jalakannas.

Ühel ilusal ööl pärast keskpärast kaljakatsumist hakkas kild välja kippuma. Ega muud midagi kui järgmisel hommikul pädavai tohtri juurde. See vangutas oma tudisevat pead ning määras haiglasse. Seal pidid olema paremad riistapuud metallide ammutamiseks inimese ihust.

Harisin kodus oma vähesed natad kokku ja sõitsin haiglasse. Seal anti mu kasutusse suur kuueinimese tuba. Ainuke viga seisnes selles, et enne mind oli juba viis indiviidumi sees. Kaks kaaskannatajat kuulusid karvaste kategooriasse. Mõlemal mõurasid kohverraadiod öölaual täiest kõrist nagu purjus laadalised. Kõige kummalisem oli see, et kumbki raadio lõugas erilainelt. Keerasin otsad ümber ja küsisin öelt, et kas olen ikka õiges kohas. Tuba meenutas mulle kangesti karvaste diskoteeki, kust alati suure kaarega mööda mindud.

„Olete õiges kohas jah," kinnitas õde.

„Võigas lärm on selles toas," katsusin protesteerida.

„Noortele inimestele see meeldib — ei saa keelata. Järsku saavad veel haigamajas hingelised kompleksid," täiendas õde mu lünka hariduses.

Läksin apteeki, kus müüakse vatiga segatud vaha kõrvatroppideks. Toppisin kõrvad lukku õndsas lootuses, et helikunsti tagahoovide pühkmed ei kostu enam läbi. Suurt abi neist troppidest polnud. Ikka käis lärm läbi. Küsisin karvastelt kaunis kaastundliku häälega:

„Kas teil on autoõnnetusel kaasa kõrvakuulmine kannatada saanud?"

„Jõle maru pop," ütles üks.

„Igavene kihvt rokk," kiitis teine.

„Keerake siis oma sõnnikulaotajad veidi tasemini!" käratasin. „Ega siin mõni paadialuste kõrts pole."

Ilmse vastumeelsusega keerati õilsatele pillidele tasemad toonid peale.

Aga kui tulin tagasi röntgeniruumist, oli tuba täis pröökamist nagu Pärnu jäärmargil. Kaks noorukest õehakatist kuulasid suure hardumusega pealt ja ööritasid keskpaiku nagu väljaõppinud kõhutantsijad. Endil äraseletatud näod peas nagu kogemata musu saanud nunnadel.

Muusikaline aperitiif kestis varaste öötundideni. Närv must nagu tuletukk, sain alles kella ühe paiku sõba silmale. Kella nelja paiku keset kõige magusamat und raputati mind õlast. Öövalve õde toppis kraadiklaasi kaenla alla ning tõi pesemisvee taburetile. Põgenesin pärast pesemist ja kraadimist koridorile, sest karvikud alustasid hommikukontserdiga.

Kõrgetasemeline kontsert katkestati päeva jooksul kaks korda: visiidi ajal ja pärast lõunasööki, mil väikses toas oli kolm-neli-kümmend külastajat. Tuba oli täis vada ja lehmalauda aroomisid.

Järgmisel ööl ei saanud üldse silma kinni. Oli öö vastu pühapäeva, mil vastavalt vanadele traditsioonidele tasandatakse kõrtsides silmnägusid. Kaks rihitud sihverplaatidega selli toodi pärast südaööd reeglipäraste intervallidega kanderaamidel meie tuppa, sest nähtavasti polnud haigemajas muud aset majas. Lõhutud näod plaasterdati ning ohvritele anti valuvaigistavad süstid. Kulus hea hunnik aega, mil talveunest äratatud karudena mörisevad mehed hakkasid norskama nagu saekaatrid. Kell näitas kolm öösel.

Kell neli oli jällegi valveõde kraadiklaasi ja veekausiga. Raadioaparaadid karvaste öökappidel hakkasid võikalt lõugama.

Korjasin oma koli kokku, tellisin takso ja sõitsin koju. Kui haigetuba on kõrts ja väljamagamiskong korraga, siis võib seal tõesti haigeks jääda kui veel pole.

Killu jalakannast tõmbas välja mu Kurnäu näpitstangidega pärast seda kui olin kanda mõne päeva hautanud küpsetatud sibulaga.

INSULIIN JA SUHKRUHAIGUS

STEPHEN GLOGOWSKI

(Canadian Scene) — Kui insuliin 1931. aastal Torontos dr. Frederick Banting'u ja dr. Charles Best'i poolt avastati, levis teade üle kogu maailma, et suhkruhaigust saab nüüdsest peale välja ravida. Koguni tänapäeval kipub see olema üldiseks arusaamaks.

See ei ole aga nii. Insuliin ei paranda suhkruhaigust, insuliini abil on võimalik ainult kontrolli all hoida suhkruhaiguse sümptoome. Suhkruhaiged kannatavad kõrvalhaiguste all nagu neeruhaigused, südamehaigused, peaaju rabandused, gangreen, närvisüsteemi vead, pimedaks jäämine ja enneaegne surm.

Suhkruhaigus on krooniline viga, mis ei lase organismil produtseerida ega kasutada insuliini, kemikaali, mis võimaldab süsivesikute (toidu) ümbertöötamist energiaks. Noorte suhkruhaigus on kõige kardetavam, see võib esineda imikute, laste ja noorte juures kuni neljakümne aastani. Suhkruhaiguse teine vorm esineb täiskasvanute juures ja seda nimetatakse täiskasvanute suhkruhaiguseks. Oma mõjult on viimane nõrgem. Noorte suhkruhaiguse all kannatajad peavad iga päev saama insuliini pritse, ilma selleta ei saa nad elada. Täiskasvanute suhkruhaigus on aga kontrollitav dieedi, kehakaalu ja suu kaudu võetavate arstimite abil.

Eriti raskel kujul esineb suhkruhaigus laste juures. Lastehaiguste hulgas seisab suhkruhaigus krooniliste haiguste hulgas kolmandal kohal ja on kolmandal kohal ka surmapõhjusena. Suhkruhaigus näitab kvantitatiivselt tõusu.

Pärast insuliini leiutamist katkes igasugune uurimustöö suhkruhaiguse alal, kuna valitses üldine arvamine, et insuliin ravib suhkruhaigust. Viimastel aastatel on aga uuesti hakatud suhkruhaigust uurima ja otsima Toronto arstide Bantingu ja Besti eeskujul rohtu, mis suhkruhaiguse välja raviks. Aastal 1921 ei leidnud dr. Banting oma uurimustööle kuskilt toetust, kõikjal võttis teda vastu tuim ükskõiksus, ta oli sunnitud oma auto maha müüma, et oma eksperimente finantseerida. 1978. aastal ei olda palju paremas olukorras, valitsuse toetussummad suhkruhaiguse uurimiseks ei ole piisavad ja üldine publik on endiselt ükskõikne.

Siiski üks väike grupike, eesotsas lastevanematega, asutas Torontos Noorte Suhkruhaiguse Uurimisfondi (registreeritud föderaalvalitsuse juures kui heategev selts), mille eesmärgiks on raha kogumine suhkruhaiguse alaseks uurimustegevuseks. See organisatsioon pöördub kõikide poole, olgu tegu siis suhkruhaigega, selle vanemate, sõprade või ühiskondliku südametunnistusega inimesega, astuda seltsi liikmeks. Igaüks võib aidata, olgu siis rahalise annetusega või tegeliku organiseerimistööga. Igaüks on teretulnud, The Juvenile Diabetes Research Foundation, 2335 Jane Street, Suite 100, Downsview, Ontario, tel. 247-6185, ootab!

Teri ja tungalterі

Ainsaks soojuse allikaks ürginimesele oli päike. Tuletegemise oskuse leiutamisest saadik on ta soojuse saamiseks üha suureneval määral põletanud kõike, mis vaid tuld võtab. Ja nüüd, küttevarude lõppemise lävel pöördub inimene jälle tagasi päikese poole lootuses selle energiat oma teenistusse rakendada.

☆

Mitme väikese võimaluse ärkasutamine viib meid kaugemale kui ühe suure peale ootama jäämine.

☆

Ajalugu koosneb suurel määral kuulujuttudest, mis aja jooksul on jõudnud auväärsesse ikka.

☆

Kannatlikkus ja pikk meel on omadused, mida me imetleme autojuhi juures kes sõidab meie taga ja kirume selle juures, kes sõidab meie eel.

☆

Konstruktiivne kriitika on üks väärt asi. Eriti selle silmis, kes seda kriitikat avaldab.

☆

Kui vanasti inimene hukka läks, siis süüdistati keskkonda, milles ta elas. Nüüd süüdistatakse inimest, kui keskkond on hukka läinud.

Noppinud PEDESTRI JAAN

Naljad

„Mul pole õnne naiste juures," kurdab härra Vargapesa.

„Ma tean," vastab jutukaaslane. „Su esimene naine jooksis minema."

„Vastab tõele. Aga palju kuradim on see, et teine jäi pidama."

☆

„Kui peaks tulema maailma lõpp, miks jääb sel juhul N. Liit püsima?"

„Kuna ta on teistest riikidest 50 aastat taga."

☆

Kurdab härra Tolmukull:

„Mu uus auto virutati kaks nädalat tagasi."

„Vaenekene!" haletseb naaber.

„Kuidas võtta. Mu ämm magas tagaistmel ning on samuti jäljetult kadunud."

☆

Ilmse vihaga lömastab chitustööline ehituspaigal roomava suure teo.

„Ilus tigu," hurjutab töökaaslane. „Miks sa talle peale astusid?"

„See saatanama elajas ei jää kogu päeva minust sammugi maha. Jookseb kogu aja nagu nälg järele."

☆

Kaks shvaabi taati tõmbavad kõrtsis oma näod täis. Üks lällutab:

„Nüüd on aga mutt. Ma näen juba asju kahekordselt."

Seepeale tõmbab teine shvaab püksitaskust viis marka välja ning ütleb:

„Laenasin sinult kümme marka ja maksan nüüd tagasi."

☆

„Küll oli tore jalgpallimäng", kiidab pealtvaataja pärast mängu vahekohtunikule. „Kahju, et teie seda ise ei näinud."

☆

Erich Honecker sureb ja maandub loomulikult põrgus. Juba järgmisel päeval on kurat Peetruse juures ning palub taevas asüüliõigust.

☆

Suvitaja rannavahilt:

„On siin vees vähke või meresiilisid?"

„Ei ole," trööstib rannavaht. „Haikalad panevad kõik nahka."

LAHENDUS

Põikread: 1. Kael. 5. Kuriilid. 12. Allik. 14. Tassima. 15. Taevased. 17. Ahter. 18. Vine. 20. Esinema. 22. Balti. 24. Jalgpall. 25. Elaan. 26. Ai. 27. Pea. 28. Dg. 29. Nasiik. 32. Rtr. 34. Espoo. 35. Inimene. 38. Anoodid. 40. Kel. 41. Arendus 42. Voli. 43. Aut. 44. Ia. 45. Avarus. 47. Praha. 48. Idand.

Püstread: 1. Kätsejänes. 2. Ala. 3. Elevil. 4. Livingstone. 6. Ute. 7. Rada. 8. Isa. 9. Lihula. 10. Imestad. 11. Darling. 13. Kanep. 16. Semu. 19. Ibeerid. 21. Salas. 23. Alarm. 30. Sparta. 31. Loonia 33. Rekord. 35. Idu. 36. Nisad. 37. Elise. 39. Oda. 41. Aur. 42. Van. 46. V.a.